

PRIMLJENO:	29. 04.	20 21	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/21-13		
VEZA:			
EPA:	190XXVII		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

Broj: 21/1665-5

Podgorica, 29.04.2021. godine

Skupština Crne Gore

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 10,
81000 Podgorica
Crna Gora

Predmet: Dostavljanje Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu

Postupajući u skladu sa članom 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG" br. 5/16,51/17 i 82/20), kojim je propisano da Agencija utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za prethodnu godinu i podnosi Skupštini na usvajanje, u prilogu akta dostavljamo:

- Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu,
- Odluku Odbora Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, o utvrđivanju Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu, i
- Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu.

Navedenu dokumentaciju dostavljamo u 120 primjeraka u elektronskoj formi (pdf), na CD-u.

Obavještavamo vas da je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, shodno članu 67 stav 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG" br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), navedeni Predlog izvještaja dostavila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Crne Gore, u skladu sa obavezom koja je propisana.

S poštovanjem,

Izvršna direktorica,

Milica Knežević

Obrađivač:

Sandra Milić, stručna saradnica za pravne, administrativne i kadrovske poslove

S. Milić

Broj: 21/1665-3

Podgorica, 26.04.2021. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), i člana 12 stav 1 tačka 16 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2021. godine, donio je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PREDLOGA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SA IZVJEŠTAJEM O RADU REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI ZA 2020. GODINU

1. Utvrđuje se Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu.
2. Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu i Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, dostaviti Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. aprila 2021. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ZR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Broj: 21/1665-4

Podgorica, 26.04.2021. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), i člana 12 stav 1 tačka 16 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2021. godine, donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu, određuju se predsjednik Odbora Agencije, Branislav Prelević i izvršna direktorica, Milica Knežević.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

The image shows a circular official stamp of the Regulator Agency for Energy and Regulated Municipal Activities of Montenegro. The stamp contains the text "CRNA GORA", "REGAGEN", and "Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti". A handwritten signature in black ink is written over the stamp. To the right of the stamp, the text "Predsjednik Odbora, Branislav Prelević" is printed.

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

PREDLOG

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ SA IZVJEŠTAJEM O RADU
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2020. GODINU**

Podgorica, april 2021. godine

REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I

REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

1. UVOD	9
2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE	11
2.1. PRIHODI I RASHODI AGENCIJE U 2020. GODINI	14
2.2. JAVNE NABAVKE	22
3. AKTIVNOSTI AGENCIJE	24
3.1. OSTVARIVANJE NORMATIVNO-REGULATORNE ULOGE	24
3.1.1. Elektroenergetski sektor	25
3.1.2. Sektor gasa	26
3.1.3. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti.....	27
3.1.4. Donošenje internih opštih akata	28
3.2. TEKUĆE OBAVEZE	30
3.2.1. Energetski sektor	30
3.2.1.1. Odlučivanje po zahtjevima.....	30
a. Izdavanje licenci.....	30
b. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema	33
c. Obnovljivi izvori i visokoefikasna kogeneracija	34
d. Odlučivanje po žalbama kupaca električne energije	37
3.2.1.2. Nadzor nad radom energetskih subjekata	38
a. Elektroenergetski sektor.....	38
b. Primjena Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije.....	39
c. Rad i poslovanje operatora zatvorenog distributivnog sistema	40
d. Praćenje ostvarenja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada ..	40
e. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga i neprekidnost napajanja	41
f. Pružanje pomoćnih usluga	42
g. Realizacija investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog Sistema	42
h. Stvaranje pretpostavki za dalji razvoj tržišta električne energije	44
i. Snabdijevanje na tržištu električne energije	47
3.2.2. Regulisane komunalne djelatnosti	47
3.2.2.1. Izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti	47
3.2.2.2. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking).....	51
3.2.2.3. Davanje saglasnosti Agencije na predlog cijena vršilaca	51
3.2.3. Izrada godišnjih izvještaja i planova	52
3.2.4. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama	53

3.3. ORGANIZACIONO, KADROVSKO I INSTITUCIONALNO JAČANJE AGENCIJE	54
3.4. SARADNJA AGENCIJE SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI	55
3.4.1. Saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori	55
3.4.2. Međunarodna saradnja	55

POPIS TABELA:

Tabela 2.1.1	<i>Prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) Agencije u 2020. godini.....</i>	14
Tabela 2.1.2	<i>Prikaz priliva i odliva sredstava za kupovinu softvera za izdavanje garancije porijekla tokom 2020. godine.....</i>	20
Tabela 3.2.1	<i>Nove licence.....</i>	30
Tabela 3.2.2	<i>Izmjene licence.....</i>	31
Tabela 3.2.3	<i>Oduzete licence.....</i>	32
Tabela 3.2.4	<i>Produženje licence</i>	32
Tabela 3.2.5	<i>Odbijeni zahtjevi za izdavanje licenci.....</i>	33
Tabela 3.2.6	<i>Licencirani elektroenergetski subjekti</i>	38
Tabela 3.2.7	<i>Pregled izdatih licenci.....</i>	47

1. UVOD

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija), u skladu sa članom 54 stav 4 *Zakona o energetici* („Službeni list CG”, br. 5/16, 51/17 i 82/20), (u daljem tekstu: *Zakon*), utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za prethodnu godinu i podnosi Skupštini Crne Gore na usvajanje. *Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti* („Službeni list CG”, br. 20/14, 56/14, 70/17 i 55/18), propisano je se Predlog finansijskog izvještaja, dostavlja preko Ministarstva finansija do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu.

Finansijski izvještaj sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu (u daljem tekstu: *Izvještaj*), sadrži prikaz realizacije *Finansijskog plana i Plana rada Regulatorne agencije za energetiku za 2020. godinu*, koji je Skupština Crne Gore usvojila Odlukom broj: 00-72/19-52/3 EPA 796 XXVI od 27. decembra 2019. godine, („Službeni list CG”, broj 74/19).

Ovaj izvještaj obuhvata finansijski dio koji prikazuje planirano i ostvareno korišćenje finansijskih sredstava u 2020. godini, prema namjenama za koje su opredijeljena, kao i prikaz aktivnosti koje je Agencija sprovela u 2020. godini u odnosu na planirane. Nadležnost Agencije je utvrđena *Zakonom o energetici*, *Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa* („Službeni list CG”, broj 42/16) i *Zakonom o komunalnim djelatnostima* („Službeni list CG”, br. 55/16 i 66/19).

Agencija ima svojstvo pravnog lica i upisana je u Centralni registar privrednih subjekata – CRPS.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici („Službeni list CG”, 82/20) izvršena je izmjena naziva “Regulatorna agencija za energetiku” u “Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti”, s obzirom na to da je *Zakonom o komunalnim djelatnostima* iz 2016. godine, Agenciji povjerena regulacija regulisanih komunalnih djelatnosti – javnog vodosnabdijevanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda. Izmjena naziva je transponovana u *Statut Agencije* donošenjem *Odluke o izmjenama i dopunama Statuta* („Službeni list CG”, broj 91/20).

Organi Agencije su Odbor Agencije i izvršni direktor. U skladu sa *Zakonom* Agencija ima i zamjenika izvršnog direktora.

Odbor Agencije čine predsjednik i dva člana, koji funkciju vrše profesionalno, tj. u radnom su odnosu u Agenciji za vrijeme trajanja mandata. Predsjednika i članove Odbora imenuje Skupština Crne Gore, u postupku propisanom *Zakonom*. Mandat predsjednika i članova Odbora Agencije traje pet godina, i mogu biti imenovani na najviše dva mandata. *Zakonom* je propisano i da predsjednik, odnosno član Odbora Agencije, po isteku mandata nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana, odnosno predsjednika Odbora Agencije, ako nije izabran novi član, odnosno predsjednik Odbora Agencije.

Mandat izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora je četiri godine i mogu biti izabrani na najviše dva mandata. Prava i dužnosti Odbora Agencije, predsjednika Odbora Agencije, izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora propisani su *Statutom Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti* („Službeni list CG”, br. 36/17 i 91/20).

Osnovi unutrašnje organizacije rada u Agenciji utvrđeni su Statutom Agencije, a unutrašnja organizacija rada i sistematizacija radnih mjesta aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Polazeći od funkcionalnog grupisanja poslova iz djelokruga rada Agencije, i to po vrsti, složenosti, prirodi i međusobnoj povezanosti, rad ovog regulatornog tijela je u 2020. godini bio organizovan u šest službi i to: za energetske-tehničke poslove regulacije; za ekonomske poslove regulacije; za pravne poslove regulacije; za gas, naftu i licence (sve četiri isključivo vezane za poslove koji se odnose na energetske djelatnosti); za regulisane komunalne djelatnosti i za opšte poslove. Van navedenih službi obavljaju se poslovi savjetnik/ce Odbora Agencije i sekretar/ke Odbora Agencije. Službama upravljaju rukovodioci službi.

Uprkos otežavajućim okolnostima koje je prouzrokovala pojava i širenje COVID-19 već polovinom marta 2020. godine, Odbor Agencije je održao 37 redovnih sjednica, što je za 37 % više nego u 2019. godini. Odbor Agencije na sjednicama odlučuje o svim pitanjima koja su u skladu sa Statutom Agencije u nadležnosti Odbora. Povećanje broja sjednica Odbora Agencije je prouzrokovano povećanim obimom posla Agencije, a zbog započinjanja utvrđivanja prvih regulisanih cijena u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti. Naime, *Zakonom o komunalnim djelatnostima* propisano je da Agencija vrši i sljedeće poslove: izdaje, mijenja i oduzima licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti; vrši nadzor nad radom i poslovanjem regulisanih vršilaca komunalnih djelatnosti u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci; vrši međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti na bazi propisanih indikatora (benčmarking); donosi podzakonska akta utvrđena tim zakonom; daje saglasnost na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (komunalnih usluga i komunalnog proizvoda); priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti do 31. jula tekuće za prethodnu godinu. Stoga će prikaz aktivnosti Agencije u dijelu komunalnih djelatnosti za 2020. godinu biti predmet posebnog izvještaja koji se dostavlja Skupštini Crne Gore do 31. jula.

2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE

Finansijsko poslovanje Agencije u 2020. godini bazirano je na *Zakonu*, kojim je, članom 51 stav 1 utvrđeno da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova i ostalih naknada. Stavom 2 navedenog člana propisano je da se sredstva za rad Agencije utvrđuju finansijskim planom Agencije koji usvaja Skupština Crne Gore u skladu sa *Zakonom* i koji se objavljuje na internet stranici Agencije. Kao što je navedeno u uvodnom dijelu ovog izvještaja, *Finansijski plan i Plan rada Regulatorne agencije za energetiku za 2020. godinu*, usvojila je Skupština Crne Gore *Odlukom broj: 00-72/19-52/3 EPA 796 XXVI od 27. decembra 2019. godine*, („Službeni list CG”, broj 74/19) (u daljem tekstu: *Plan Agencije za 2020. godinu*). Isti je objavljen na internet stranici Agencije.

Plan Agencije za 2020. godinu sadrži pregled troškova, odnosno izdataka i prihoda, tj. primitaka Agencije. Način finansiranja Agencije, nezavisan od Budžeta države, obezbjeđuje finansijsku samostalnost Agencije i nezavisnost u radu. Agencija je, kao što je navedeno, u skladu sa *Zakonom* samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjektata. Ta nezavisnost je obezbijeđena i kroz način finansiranja propisan u članu 51 *Zakona*.

S obzirom na to da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licenci koje, ako *Zakonom* nije drugačije određeno, Agencija izdaje na zahtjev energetskog subjekta za svaku djelatnost posebno, energetski subjekat je dužan da plati naknadu za izdavanje licence, kao i da plaća godišnju naknadu za njeno korišćenje tokom perioda na koji je izdata licenca. Visinu ovih naknada za izdavanje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetske djelatnosti i godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema Agencija utvrđuje odlukom o utvrđivanju naknada, koja se donosi nakon usvajanja finansijskog plana u Skupštini Crne Gore, a u skladu sa *Metodologijom za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Regulatorne agencije za energetiku* („Službeni list CG”, broj 61/19) (u daljem tekstu: *Metodologija*). Naknade se određuju na način da se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni finansijskim planom Agencije.

Agencija izdaje licence na zahtjev privrednih društava, pravnih ili fizičkih lica, odnosno preduzetnika, registrovanih za obavljanje energetske djelatnosti, i to za svaku energetske djelatnost navedenu u članu 3 *Zakona*, posebno.

Sredstva dobijena od naknada za licence treba da omoguće obavljanje djelatnosti i poslova Agencije sadržanih u planu rada za odnosnu godinu. Sredstva za finansiranje Agencije utvrđuje Odbor Agencije do 30. septembra tekuće za narednu godinu, a usvaja Skupština Crne Gore prije početka godine na koju se plan odnosi.

Metodologijom je propisano da se naknada za obradu zahtjeva za izdavanje licence i naknada za obradu zahtjeva za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema utvrđuje u fiksnom iznosu za svaku vrstu licence, na osnovu složenosti posla, obima dokumentacije, nivoa angažovanja i vremena potrebnog za postupanje po zahtjevu.

Polazeći od toga da se licence izdaju energetske subjektima iz dvije oblasti energetskog sektora, i to elektroenergetske i oblasti nafte i gasa, ovom metodologijom je utvrđeno da se ukupna godišnja naknada za korišćenje licence, kao i naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, raspodjeljuje na subjekte uzimajući u obzir: 1) neophodno stručno angažovanje i vrijeme koje je Agenciji potrebno za sprovođenje aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim *Zakonom*; 2) ukupan godišnji obim djelatnosti licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru; 3) ukupan godišnji obim djelatnosti zatvorenih distributivnih sistema i 4) skladišni kapacitet, broj transportnih sredstava i obim prometa u sektoru nafte i gasa, pri čemu je opredijeljeno da subjekti koji obavljaju djelatnosti u elektroenergetskom sektoru plaćaju dvije trećine, a subjekti koji obavljaju djelatnosti u sektoru nafte i gasa jednu trećinu ukupne godišnje naknade.

U skladu sa navedenim kriterijumima, *Metodologijom* je napravljena podjela unutar elektroenergetskog sektora na regulisane djelatnosti, za čije obavljanje Agencija utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, i neregulisane djelatnosti za čije obavljanje Agencija energetske subjektima ne utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod. Pri tome, prihod od ukupne godišnje naknade za korišćenje licence i statusa zatvorenog distributivnog sistema u elektroenergetskom sektoru, ostvaruje se po osnovu naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju regulisane djelatnosti u iznosu od 70% ukupne naknade i naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju neregulisane djelatnosti i korisnici zatvorenog distributivnog sistema u iznosu od 30% ukupne naknade.

Planirani iznosi naknada za korišćenje licenci utvrđuju se na osnovu broja i vrste izdatih licenci, a na bazi ostvarenja tehničkih i energetskih indikatora djelatnosti energetskih subjekata iz prethodne godine (u elektroenergetskoj oblasti to su: instalisana snaga u MW i isporučena energija u MWh, a u oblasti nafte i gasa: skladišni kapacitet u m³, broj i vrsta transportnih sredstava, kao i količine isporučenih/prodatih naftnih derivata u litrima/kilogramima).

Odlukom o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem za 2020. godinu („Službeni list CG”, br. 74/19), utvrđen je način obračunavanja godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema (u daljem tekstu: godišnje naknade), iznosi naknada za izdavanje licenci i iznosi naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema. Odlukom je, u skladu sa navedenom metodologijom, utvrđeno da godišnje naknade plaćaju imaoći licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i imaoći statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije, a iznose naknada za izdavanje licenci i naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema subjekti koji u 2020. godini Agenciji podnesu zahtjev za izdavanje licence ili dobijanje statusa zatvorenog distributivnog sistema.

Zakonom je propisano i da po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu Agencije nakon izmirenja obaveza prenose se u narednu godinu, a naknade za narednu godinu se srazmjerno umanjuju.

➤ **Finansiranje Agencije u dijelu koji se odnosi na regulaciju komunalnih djelatnosti**

Aktivnosti Agencije u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti predmet su posebnog izvještaja, kao što je i navedeno u uvodu ovog izvještaja. Međutim, radi davanja cjelovite slike o finansiranju Agencije u 2020. godini, ovdje se daje osvrt na finansiranje Agencije u dijelu koji se odnosi na regulisanje tih djelatnosti. Članom 50 *Zakona o komunalnim djelatnostima*, propisano je da se rad Agencije za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, da se naknada određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova Agencije za obavljanje tih djelatnosti, i da iznos ove naknade određuje Agencija posebnim aktom, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

Kako se *Zakonom o komunalnim djelatnostima* iz 2016. godine tek započelo sa uspostavljanjem pravnog okvira za uvođenje regulacije unutar sektora komunalnih djelatnosti, finansiranje Agencije je ostvarivano posredstvom Ministarstva održivog razvoja i turizma, od sredine 2017. godine, 2018, 2019. i dio 2020. godine iz Budžeta Crne Gore, a na osnovu sporazuma koji su zaključivani sa tim ministarstvom.

Za stvaranje uslova za samostalno finansiranje Agencije od navedenih naknada koje plaćaju vršioci, pored donošenja podzakonskih akata, bila je neophodna i dosljedna primjena *Zakona o komunalnim djelatnostima* od strane svih subjekata na koje se isti odnosi. *Zakonom o budžetu Crne Gore* za 2020. godinu opredijeljena su sredstva u iznosu od 70.000 € za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti, što je dvostruko manje u odnosu na prethodne godine, s obzirom da je u 2020. godini bio predviđen prelazak na samostalno finansiranje u skladu sa navedenim članom 50 *Zakona o komunalnim djelatnostima*. Posljedično je zaključen i Sporazum broj 20/440-3 od 05.03.2020. godine između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Regulatorne agencije za energetiku (i regulisane komunalne djelatnosti). Istim se uređuju međusobna prava i obaveze ova dva organa koja se odnose na isplatu finansijskih sredstava za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti u iznosu od 70.000 €. Članom 6 ovog sporazuma, propisano je da je Agencija dužna da sačini i dostavi Ministarstvu izvještaj o realizovanim aktivnostima sa izvještajem o utrošenim sredstvima na kraju godine na koju se odnosi ovaj sporazum. S tim u vezi, Agencija je dopisom broj 20/5032-5 od 30.12.2020. godine, dostavila Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Izvještaj po osnovu Sporazuma o isplati sredstava za regulaciju regulisanih komunalnih djelatnosti broj 13-174/37 zaključenom u Podgorici 06.03.2020. godine.

U cilju obezbjeđivanja nedostajućih prihoda za nesmetan rad u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti u 2020. godini, Agencija je u skladu sa odredbama *Zakona o komunalnim djelatnostima* Vladi Crne Gore dostavila Predlog Odluke o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2020. godini na davanje prethodne saglasnosti. Nakon dobijanja prethodne saglasnosti Vlade Crne Gore, Odbor Agencije je donio *Odluku o iznosu naknada koju*

plaćaju višioc regulisanih komunalnih djelatnosti u 2020. godini („Službeni list CG“, broj 111/20). Predmetna odluka je stupila na snagu 26. novembra 2020. godine, i primjenjena je za pet dana novembra i decembar 2020. godine. Agencija je time prve prihode po osnovu naknada ostvarila za posljednjih pet dana novembra. Ovim se započinje primjena zakonom propisanog modela finansiranja Agencije.

2.1. PRIHODI I RASHODI AGENCIJE U 2020. GODINI

Detaljan pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda Agencije u 2020. godini dat je u tabeli koja slijedi.

Tabela 2.1.1 Prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) Agencije u 2020. godini

Red. broj	OPIS	PLANIRANO	OSTVARENO
		€	€
PRIHODI			
1	Prihodi od naknada za korišćenje licenci	1.260.891,31*	1.289.013,02
1.1.	Prihodi od korišćenja statusa zatvorenog distributivnog sistema		1.023,73
1.2.	Prihodi od ostalih naknada za korišćenje licenci		1.287.989,29
2	Prihodi od zahtjeva za izdavanje licenci	7.000,00	10.500,00
3	Prihodi od refundacija naknada za bolovanja i lica sa invaliditetom	16.865,20	41.091,92
4	Ostali prihodi - prihodi od refundacija troškova službenih putovanja	12.200,00	6.624,19
5	Ostali prihodi		222,80
I	UKUPNI PRIHODI (1+2+3+4+5)	1.296.956,51	1.347.451,93
	Prenešena sredstva iz prethodnih godina	195.885,44*	299.840,81
UKUPNI PRIHODI I SREDSTVA IZ PRETHODNOG PERIODA		1.492.841,95	1.647.292,74
RASHODI			
1	Troškovi materijala	30.650,00	21.849,71
	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	10.000,00	9.748,63
	Troškovi stručne literature	4.000,00	3.770,17
	Troškovi štampanja propisa	6.000,00	4.094,46
	Troškovi električne energije i goriva	10.650,00	4.236,45

2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	942.339,70**	714.581,12
	Bruto zarade i bruto naknade zarada i drugih primanja	845.273,06**	643.176,31
	Doprinosi na teret poslodavca	97.066,64	71.404,81
3	Troškovi službenih putovanja	55.000,00**	5.846,50
	Troškovi službenih putovanja koji se refundiraju	12.200,00	5.077,06
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	42.800,00**	769,44
4	Troškovi proizvodnih usluga	41.500,00	38.802,89
	Troškovi komunikacija	23.000,00	20.573,88
	Troškovi održavanja sredstava	13.000,00	12.841,13
	Troškovi poštanskih usluga	3.500,00	2.520,18
	Troškovi oglašavanja	2.000,00	2.867,70
5	Troškovi neproizvodnih usluga	105.000,00**	83.073,09
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	30.000,00	25.219,42
	Troškovi komunalija	1.700,00	1.545,27
	Troškovi provizija	2.800,00	1.622,74
	Premije osiguranja	8.500,00	8.542,98
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke kadrova	24.000,00	8.255,40
	Ostali troškovi	38.000,00**	37.887,28
6	Nabavka osnovnih sredstava	67.000,00	44.983,24
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	47.040,02	47.040,02
8	Troškovi zakupa odnosno kupovine poslovnog prostora	25.000,00	20.423,33
9	Angažovanje vještaka, procjena i ocjena imovine energetskih subjekata	10.000,00	0
10	Rezervisanja za istek mandata u skladu sa <i>Zakonom</i>	25.939,44	23.422,79
11	Troškovi za REMIT	9.000,00	0
12	Organizacija međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije	3.000,00	0
II	UKUPNI RASHODI (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	1.361.469,16	1.000.022,69
a)	Obaveze na početku perioda	-	77.469,87

b)	Obaveze na kraju perioda	-	2.963,33
III	Amortizacija osnovnih sredstava	66.372,79	66.372,79
IV	UKUPNO POTROŠENA SREDSTVA (II+III+a-b)	1.427.841,95	1.140.902,02
V	Rezerva i sredstva na računu Agencije (1+2+3)	65.000,00	506.390,72
1	Sredstva za umanjenje naknada		432.244,32
2	Sredstva za prenesene obaveze		2.963,33
3	Rezerva	65.000,00	71.183,07
VI	UKUPNO RASHODI, REZERVA (IV+V)	1.492.841,95	1.647.292,74

* Planirane Prihode od naknada za korišćenje licenci iz Finansijskog plana za 2020. godinu čini zbir Prihoda od naknada za korišćenje licenci i Planiranih prenešenih sredstava iz prethodne godine u iznosu od 195.885,44 €, koja su korišćenja za umanjivanje naknade

** Sredstva koja su bila predmet prenamjene u skladu sa Poglavljem IX Finansijskog plana za 2020. godinu, a shodno članu 51 stav 3 Zakona

I Prihodi

Agencija je u 2020. godini ostvarila ukupne prihode i prenešena sredstva u iznosu od 1.647.292,74 €, što predstavlja povećanje u odnosu na planiranu vrijednost koja je iznosila 1.492.841,95 €. Sredstva prikupljena u prethodnim godinama i koja su prenešena u 2020. godinu ukupno su iznosila 299.840,81€. Ostvareni prihodi po osnovu godišnjih naknada za korišćenje licenci i statusa zatvorenog distributivnog sistema iznosili su 1.289.013,02 €, dok je planirani prihod po ovom osnovu bio 1.260.891,31 € (uključujući i planirana prenešena sredstva iz 2019. godine u iznosu od 195.885,44€, koja su korišćena za umanjivanje naknade). U Tabeli 2.1.1 su prikazani prihodi prema strukturi priliva svih sredstava uplaćenih Agenciji u toku 2020. godine, i to:

- Po osnovu godišnjih naknada za korišćenje licence ostvaren je prihod u iznosu od 1.289.013,02 €. Od tog ukupno ostvarenog iznosa prihoda od naknada za korišćenje licence, za status zatvorenog distributivnog sistema prihodovano je 1.023,73 €;
- Prihod ostvaren od naknada za izdavanje licenci, koji su planirani u iznosu od 7.000,00 €, ostvareni su u iznosu od 10.500,00 €, odnosno za 3.500,00 € više od planiranog iz razloga što je broj podnijetih zahtjeva za izdavanje licenci bio veći od očekivanog;
- Prihodi ostvareni od refundiranja naknada zarada po osnovu bolovanja i po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom iznose 41.091,92 € i i značajno su veći od planiranih, jer je dio potraživanja iz prethodnog perioda naplaćen tokom 2020. godine, a i nisu mogli biti predviđeni svi prihodi po osnovu refundacija;
- Ostali poslovni prihodi koji se odnose na refundiranje troškova službenih putovanja ostvareni su u iznosu od 6.624,19 €, od kojih se 5.077,06 € odnosi na 2020.godinu, dok se preostali iznos odnosi na potraživanja sredstava refundacije troškova službenih putovanja koja su prenešena iz 2019. godine;

- 5) Ostali prihodi ostvareni su u iznosu od 222,80 € i odnose se na smanjenje obaveza i neiskorišćenih rezervisanja.

II Rashodi

U okviru poglavlja Rashoda dat je pregled svih troškova koje je Agencija ostvarila u 2020. godini, odnosno prikazana je struktura trošenja prikupljenih sredstava. Ukupni rashodi Agencije u 2020. godini, koji se odnose na obavljanje poslova u oblasti energetike, iznose 1.000.022,69 € i manji su za 27% od planiranih 1.361.469,16 €. Ključni razlozi za manje ostvarenje troškova su pojava i širenje COVID-19 koji su direktno ili indirektno uticali na ostvarenje većeg broja troškova (troškove električne energije i goriva; troškove bruto zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih; troškove službenih putovanja; troškove seminara, članarina, radionica i treninga i obuke kadrova i organizacije i troškove međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije) i dinamika zapošljavanja nedostajućeg kadra.

Iznosi ostvarenih troškova predstavljeni su u tabeli po stavkama uz poređenje sa planiranim troškovima:

- 1) *Troškovi za materijal i usluge* u ukupnom iznosu su bili manji od planiranih, a pojedinačno su ostvareni na sljedeći način:
 - 1.1 *Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala* ostvareni su u iznosu od 9.748,63 € i manji su za 3% od planiranih 10.000,00 €.
 - 1.2 *Troškovi stručne literature* koji se odnose na pretplatu na „Službeni list Crne Gore“, pretplatu na stručne časopise iz pravne, ekonomske i energetske oblasti i kupovinu druge stručne literature, kao što su komentari zakona koji regulišu oblasti značajne za rad Agencije, koji su bili planirani u iznosu od 4.000,00 € ostvareni su u iznosu od 3.770,17 €, odnosno manji su za 6%;
 - 1.3 *Troškovi štampanja propisa* ostvareni su u iznosu od 4.094,46 €, što je za 32% manje od planiranog iznosa od 6.000,00 € i odnose se na troškove štampanja raznih odluka, izvještaja, planova i sl.;
 - 1.4 *Troškovi električne energije i goriva* iznosili su 4.236,45 €, što je za 60% manje od planiranih 10.650,00 €.
- 2) *Troškovi bruto zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih* ostvareni su u ukupnom iznosu od 714.581,12 €, što je za 24% manje u odnosu na planirani iznos od 942.339,70 €, koliko je predviđeno Finansijskim planom za 2020. godinu. Ovi troškovi u 2020. godini su se odnosili na zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih u Agenciji angažovanih u oblasti energetike, čiji se broj iz mjeseca u mjesec kretao od 32 do 37 (uključujući i pet zaposlenih na mandatni period). Od ovog iznosa utrošeno je za bruto lična primanja 602.472,00 €, a za ostala bruto lična primanja zaposlenih 40.704,31 €. Preostali iznos od 71.404,81€ odnosi se na doprinose na teret poslodavca.

Svjetska zdravstvena organizacija je zvanično proglasila pandemiju COVID-19 11.03.2020. godine. U tom trenutku velike i ekonomski snažne evropske zemlje, sa zavidno razvijenim zdravstvenim sistemima, ne uspijevaju da se suprostave epidemiji sa tragičnim posljedicama po

zdravlje i život oboljelih, kao i jako velikom uticaju epidemije na pad privrednih aktivnosti i ekonomije. Zaposleni, menadžment i Odbor Agencije su u znak solidarnosti i podrške ovoj zajedničkoj borbi svih relevantnih institucija Crne Gore i pojedinaca, dio martovskih plata donirali Nacionalnom koordinacionom tijelu za borbu protiv zaraznih bolesti. Zarade za mjesec maj i jun članova Odbora Agencije, izvršne direktorice, zamjenice izvršne direktorice i savjetnika Odbora Agencije su, shodno Odluci o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2020. godinu („Službeni list CG”, broj 37/20), isplaćene u umanjenom iznosu (primjenom duplo manje vrijednosti koeficijenta za obračun osnovne zarade).

Na samom početku borbe protiv širenja COVID-19, u martu 2020. godine, Agencija se u skladu sa Poglavljem IX Finansijskog plana za 2020. godinu, a shodno članu 51 stav 3 *Zakona*, nakon preusmjeravanja sredstava sa stavke *Troškovi bruto zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih* i stavke *Troškovi službenih putovanja* na stavku 5, *Troškovi neproizvodnih usluga*, u iznosu od po 10.000,00 €, pridružila ovoj akciji solidarnosti i donirala 20.000,00 € Nacionalnom koordinacionom tijelu za borbu protiv zaraznih bolesti.

- 3) Za *službena putovanja* planirana su sredstva u iznosu od 55.000,00€, a potrošeno je ukupno 5.846,50 €, od čega je iznos od 5.077,06 € refundiran od strane organizatora skupova, kako je navedeno u okviru Prihoda pod tačkom 4. Dakle, Agencija je od svojih sredstava na službena putovanja u 2020. godini potrošila svega 769,44 €. Kako je navedno pod tačkom 2) poglavlja II Rashodi, sa ove stavke izvršeno je preusmjeravanje sredstava na stavku 5, *Troškovi neproizvodnih usluga*, u iznosu od 10.000,00€;
- 4) *Troškovi proizvodnih usluga* ostvareni su u iznosu od 38.802,89 € što je za 6% manje od planiranih 41.500,00 € i čine ih:
 - 4.1 *Troškovi komunikacija*, u ukupnom iznosu od 20.573,88 € manji su od planiranih 23.000,00€ za oko 11% i odnose se na troškove fiksnih i mobilnih telefona, na troškove interneta, a na usluge obezbjeđivanja neophodne geo-redundantnosti servera kreiranjem rezervne kopije servera na dnevnom nivou, utrošeno je 7.986,00€;
 - 4.2 *Troškovi održavanja sredstava* iznose 12.841,13 € i manji su od planiranih 13.000,00 € za 1%. Agencija je kao vlasnik poslovnog prostora koji je u stambenoj zgradi, a na osnovu Odluke Skupštine stanara, na ime troškova održavanja zajedničkih prostorija, u 2020. godini, ostvarila trošak u iznosu od 4.360,64 €. Troškovi opravke servera i instalacije antivirus programa iznose 4.063,22€, a ostatak sredstava od 4.417,27€ odnosi se na ostale troškove popravki i održavanja poslovnog prostora i opreme.
 - 4.3 *Troškovi poštanskih usluga* iznose 2.520,18 € i manji su za 28% od planiranih 3.500,00 €.
 - 4.4 *Troškovi oglašavanja* u sredstvima informisanja ostvareni su u iznosu od 2.867,70 €, što je za 867,70€, odnosno za 43% više od planiranih 2.000,00 €. Ovi troškovi odnose se na objave konkursa, javnih poziva i sl.
- 5) *Troškovi neproizvodnih usluga* ostvareni su u iznosu od 83.073,09 € što je za 2% manje od planiranih 85.000,00 € i to su:

- 5.1 *Troškovi stručnih i konsultantskih usluga* ostvareni su u ukupnom iznosu od 25.219,42 € i manji su od planiranih 30.000,00 € za 16%. Ovi troškovi odnose se na usluge revizije, prevođenja, aktuarske procjene, za potrebe vještačenja i ostale usluge.
- 5.2 *Troškovi komunalija* iznose 1.545,27 € i manji su za 9% u odnosu na planirani iznos od 1.700,00 €;
- 5.3 *Troškovi provizija*, koji se prvenstveno odnose na provizije banaka, ostvareni su u iznosu od 1.622,74 €, i manji su od planiranih 2.800,00 € za 1.177,26 €, odnosno za 42%;
- 5.4 *Troškovi premija osiguranja* ostvareni su u iznosu od 8.542,98 €, što je za 0,5% više od planiranih 8.500,00 €;
- 5.5 *Za troškove seminara, stručne obuke zaposlenih i plaćanja članarina međunarodnim organizacijama* čiji je član Agencija, utrošeno je 8.255,40 € što je za 66% manje od planiranih 24.000,00 €. Realizacija ovih troškova je u 2020. godini bila značajno pogođena zbog COVID-19 situacije. Inicijalna neizvjesnost u smislu trajanja novonastale situacije je prouzrokovala odlaganje održavanja seminara i stručnih obuka. Tek u kasnijem periodu, modalitet održavanja istih je prilagođen situaciji i većina seminara se održavala putem aplikacija za daljinsku komunikaciju uživo. Posljedično, Agencija je u 2020. godini finansirala prisustvo zaposlenih na domaćim i međunarodnim seminarima, odnosno, webinarima kao i stručna usavršavanja u ukupnom iznosu od 1.195,40 €. Kao i tokom prethodnih godina, Agencija je kao članica MEDREG-a (Udruženja regulatora za električnu energiju i gas Mediterana) uplatila iznos godišnje članarine od 2.000,00 €, kao posmatrač CEER-a (Savjet evropskih energetskih regulatora), godišnji iznos od 4.060,00 €, i iznos od 1.000,00 € koji se odnosi se na kolektivnu članarinu za 2020.godinu za CG KO CIGRE.
- 5.6 *Ostali troškovi* ostvareni su u iznosu od 37.887,28 €, a planirani su u iznosu od 38.000,00 €. Međutim, kako je opisano u tački 2 ovog poglavlja, Agencija je Odlukom broj 20/1198-4 od 26.03.2020.godine izvršila preusmjeravanje planiranih sredstava u iznosima od po 10.000,00€ i to sa stavke *Bruto zarade* i sa stavke *Troškovi službenih putovanja* na stavku *Troškovi neproizvodnih usluga* radi obezbjeđivanja sredstava u iznosu od 20.000,00€ koja su uplaćena Nacionalnom koordinacionom tijelu u cilju davanja materijalne podrške mjerama i aktivnostima koje je pomenuto tijelo sprovodilo u borbi sa koronavirusom. Preostali dio ostvarenih ostalih troškova odnosi se na: sudske troškove i troškove vještačenja, troškove administrativnih i sudskih taksi propisanih zakonom, troškove reprezentacije, troškove pomoći i donacija, troškove pretplate na dnevnu štampu i ostale troškove.
- 6) Za *nabavku osnovnih sredstava* planirano je 67.000,00 €, a potrošeno 44.983,24 €, što je za 33% manje od planiranog iznosa. Ove nabavke odnose se na nabavku kancelarijskog namještaja, računarske i ostale opreme koja je neophodna za nesmetano obavljanje aktivnosti Agencije.
- 7) *Sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih* izdvojena su u iznosu od 47.040,02 € koliko je i predviđeno Finansijskim planom za 2020.godinu.
- 8) *Troškovi zakupa nedostajućeg poslovnog prostora* ostvareni su u iznosu od 20.423,33 €, što je u odnosu na planiranih 25.000,00 € manje za 18%.
- 9) Sredstva u iznosu od 10.000,00 € koja su planirana za angažovanje vještaka, procjene i ocjene imovine energetskih subjekata u slučaju potrebe za istim, nijesu trošena tokom 2020. godine.

- 10) U skladu sa članom 38 *Zakona*, planirana su sredstva za naknadu zarade izvršnog direktora zbog isteka mandata za devet mjeseci 2020. godine, u visini zarade iz mjeseca februara koji je prethodio mjesecu martu u kojem je došlo do prestanka funkcije, uz usklađivanje zarade za obavljanje iste funkcije u Agenciji. Kako je pomenuti mandat istekao krajem marta 2020. godine, ukupno je tokom 2020. godine po ovom osnovu isplaćeno 23.422,79 €, što je za 10% manje od planiranog iznosa. Na ovo odstupanje uticala je primjena snižene obračunske vrijednosti koeficijenta (za 50%) za mjesece maj i jun shodno *Odluci Vlade Crne Gore koja se odnosi na zaposlene u javnom sektoru* („Službeni list CG”, broj 37/20), kao i ukidanje primjene obračuna kriznog poreza na zarade od januara 2020. godine.
- 11) Sredstva u iznosu od 9.000,00 € koja su planirana za omogućavanje realizacije implementacije Uredbe 1227/2011 (REMIT), nijesu trošena tokom 2020. godine budući da ista nije transponovana u toku 2020. godine.
- 12) Sredstva u iznosu od 3.000,00 € koja su planirana za organizaciju međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije u Crnoj Gori, nijesu trošena tokom 2020. godine usljed uticaja pandemije COVID-19 na sprovođenje aktivnosti ove prirode.

Agencija još od 2014. godine postepeno prikuplja sredstva neophodna za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla u skladu sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla. *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici* koje su stupile na snagu 14. avgusta 2020. godine operatoru tržišta električne energije je dodijeljena dotadašnja nadležnost Agencije u dijelu koji se odnosi na administraciju nad garancijama porijekla i vođenje registra istih. Posljedično, Član 241b *Zakona* propisuje prenos sredstava koje je Agencija u skladu sa finansijskim planovima prikupila u prethodnom periodu, a u cilju nabavke softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla u skladu sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla (AIB). Polazeći od odredbi Zakona, sačinjen je Sporazum broj 20/5030-2 od 29.12.2020. godine između DOO Crnogorskog operatera tržišta električne energije – Podgorica (Operator tržišta) i Agencije i izvršeno je prenošenje svih sredstava prikupljenih za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancije porijekla, u iznosu od 99.951€, sa računa Agencije na račun Operatora tržišta.

Tabela 2.1.2 *Prikaz priliva i odliva sredstava za kupovinu softvera za izdavanje garancije porijekla tokom 2020. godine*

1	Stanje sredstava za kupovinu softvera na dan 01.01.2020.god.	99.973,56
2	Prenos po sporazumu	99.951,00
3	Troškovi provizija	22,56
4	Stanje sredstava za kupovinu softvera na dan 31.12.2020. god. (1-2-3)	0,00

a) **Kratkoročne obaveze na početku perioda**

Neizmirene obaveze iz 2019. godine u iznosu od 77.469,87 €, prezentovane u Finansijskom izvještaju Agencije za 2019. godinu, izmirene su u toku 2020. godine.

b) Kratkoročne obaveze na kraju perioda

Na kraju 2020. godine ostale su neizmirene kratkoročne obaveze u ukupnom iznosu od 2.963,33 € i odnose se na obaveze prema dobavljačima koje dospijevaju za plaćanje nakon 31.12.2020.godine.

III Amortizacija osnovnih sredstava

Sredstva za amortizaciju osnovnih sredstava izdvojena su u iznosu od 66.372,79 € koliko je bilo predviđeno Finansijskim planom za 2020. godinu.

Tabela 2.1.3. *Prikaz priliva i odliva sredstava amortizacije tokom 2020. godine*

1	Stanje sredstava amortizacije na dan 01.01.2020.god.	56.270,02
2	Prenos sredstava odobrenih finansijskim planom za 2020.godinu	66.372,79
3	Provizije isplaćene tokom 2020.godine	22,56
4	Stanje sredstava amortizacije na dan 31.12.2020.god. (1+2-3)	122.620,25

IV Ukupno potrošena sredstva

Agencija je u 2020. godini potrošila sredstva koja se odnose na rashode, isplaćene obaveze iz prethodnog perioda i troškove amortizacije osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 1.140.902,02 €, što je za 21% manje od planiranog iznosa od 1.427.841,95 €.

V Rezerva i sredstva na računu Agencije

Na osnovu člana 51, stav 7 *Zakona*, koji se shodno članu 240, stav 2 primjenjuje od 1. januara 2016. godine, umanjene su naknade koje energetski subjekti plaćaju u 2021. godini za iznos sredstva od 432.244,32 €, a koja su u vrijeme donošenja odluke o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem, za 2020. godinu predviđena da će na kraju 2020. godine ostati na računu Agencije, uz izuzetak odobrene rezerve i iznosa za namirivanje obaveza na kraju perioda.

- Sredstva koja su preostala na računu iznose 506.390,72 € i čine ih:
- Sredstva za umanjenje naknada u iznosu od 432.244,32 €
- Sredstva za isplate preostalih obaveza u iznosu od 2.963,33 € i
- Rezerva u iznosu od 71.183,07 €.

Iako prema zakonu finansijski izvještaj Agencije nije predmet obavezne revizije, Agencija je za pregled finansijskih iskaza za 2020. godinu, poštujući dobru poslovnu praksu, angažovala ovlašćeng revizora. U mišljenju revizora istaknuto je sljedeće:

„Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi, u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju istinit i objektivno prikaz finansijskog stanja „Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti“ Podgorica na dan 31.12.2020. godine, poslovnog uspjeha i

novčanih tokova za period 01.01.2020. – 31.12.2020. godine, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore."

2.2. JAVNE NABAVKE

Agencija je kao naručilac postupila u skladu sa članom 38 stav 1 *Zakona o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17), i u zakonskom roku sačinila plan javnih nabavki za 2020. godinu i dostavila ga nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki. Isti je objavljen i na internet stranici Agencije www.regagen.co.me. Plan javnih nabavki Agencije za 2020. godinu je usklađen sa *Zakonaom o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", broj 74/19), nakon njegovog stupanja na snagu.

Agencija je shodno *Zakonu o javnim nabavkama* u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine sprovela postupke i zaključila ugovore o javnim nabavkama, nabavkama male vrijednosti i jednostavnim nabavkama koji su prikazani u tabeli koja slijedi.

Tabela 2.2.1. Postupci javnih nabavki, nabavki male vrijednosti¹ i jednostavnih nabavki² sprovedeni u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

Vrsta postupka javne nabavke	Procijenjeni iznos po planu 2020.g sa PDV-om. (€)	Planirani postupci	Pokrenuti postupci	Završeni postupci	Obustavljeni postupci		Nerealizovani postupci		Realizovana ugovorena vrijednost sa porezom (€)
					Broj	Iznos (€)	Broj	Iznos (€)	
Otvoreni postupak	488.399,00	5	2	2	/	/	3	454.400,00	33.933,52
Nabavke male vrijednosti	48.167,50	14	14	14	/	/	/	/	46.604,15
Jednostavne nabavke	40.237,90	11	7	7	/	/	4	14.300,00	23.343,48
UKUPNO	576.804,40	30	23	23	/	/	7	468.700,00	103.881,15

Realizovani postupci:

- dva otvorena postupka u vrijednosti od 33.933,52 €;
- 14 postupaka nabavke male vrijednosti (Backup server; Osiguranje imovine i zaposlenih; Obnavljanje licence za softver; Elektronsko praćenje propisa; Usluge štampanja i kopiranja; Popravka i održavanje prostora i opreme; Kancelarijski namještaj; Usluge održavanja tehničke

¹ Postupci sprovedeni do 07.07.2021. godine u skladu sa *Zakonom o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17)

² Postupci sprovedeni do 07.07.2021. godine u skladu sa *Zakonaom o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", broj 74/19)

opreme; Kasko osiguranje vozila; Tehnički pregled i registracija vozila; Nabavka softvera za upravljanje sigurnosti IT sistema; Nabavka odgovarajuće tehničke opreme; Opreme za videokonferencije; Specijalizovana računarska oprema i pomagala za lica sa oštećenim vidom), procjenjene vrijednosti 48.167,50 €. Ukupna realizacija u 2020. godini iznosi 46.604,15€.

- 7 postupaka jednostavne nabavke (Konsultantske usluge finansijske konsultacije; Pića i srodni proizvodi; Sredstva za održavanje higijene; Kancelarijski materijal; Nabavke računovodstvenog softvera; Telekomunikacioni uređaji; Reklamni materijal) procjenjene vrijednosti 25.937,90 €. Ukupna realizacija u 2020. godini iznosi 23.343,48 €.

Za javne nabavke koje se odnose na otvorene postupke, u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine okončana su dva postupka, i to:

- 1) "Zakup poslovnog prostora" čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 19.399,00 € sa PDV-om, a prihvaćena je ponuda u vrijednosti od 19.399,00 €. Postupak je započet po planu javnih nabavki iz 2019. godine, a ugovor je zaključen 27.01.2020. godine. Učešće sredstava opredijeljenih Agenciji za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti u realizaciji ugovora o ovoj javnoj nabavci iznosio je 3.668,74 €.
- 2) Računari i računarska oprema čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 14.600,00 € sa PDV-om, a prihvaćena je ponuda u vrijednosti od 14.534,52 €.

"Usluge nabavki avio karata za službena putovanja zaposlenih" čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 29.400,00 € sa PDV-om, "Kupovina poslovnog prostora" čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 400.000,00 € sa PDV-om, kao i „Nabavka softvera DMS“ čija je procijenjena vrijednost 25.000,00 € sa PDV-om nijesu realizovane zbog uticaja situacije nastale sa COVID-19.

Nabavke „Gorivo za službene automobile“ čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 1.800,00 € sa PDV-om i „Mail servis Microsoft Exchange, licence, implementacija i održavanje“ čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 2.500 € sa PDV-om nijesu realizovane zbog uticaja situacije nastale sa COVID-19, dok nabavke usluga „Ocjena procjene vrijednosti imovine energetskog subjekta“ čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 5.000,00 € sa PDV-om i „Procjena vrijednosti energetskog subjekta“ čija je procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki 5.000,00 € sa PDV-om nijesu realizovane jer u 2020. godini nije bilo zahtjeva od strane energetskih subjekata za sprovođenjem ovog postupka.

U pogledu izvještavanja u skladu sa *Zakonom o javnim nabavkama*, Agencija je u 2020. godini ispunila svoje obaveze, čiji je pregled dat u poglavlju 3.2.3 ovog izvještaja.

3. AKTIVNOSTI AGENCIJE

U ovom poglavlju Izvještaja daje se prikaz rada Agencije u dijelu njene nadležnosti koja se odnosi na energetske sektor, sa osvrtom na aktivnosti koje je Agencija intenzivno sprovodila u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti. U uvodnom dijelu je istaknuto da shodno odredbama *Zakona o komunalnim djelatnostima*, Agencija dostavlja Skupštini Crne Gore do 31. jula poseban izvještaj o aktivnostima Agencije u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu.

Planom rada Agencije za 2020. godinu koji se odnosi na sektor energetike, planirani su poslovi koji se odnose na: izmjene i dopune podzakonskih akata i internih akata Agencije u slučaju potrebe; odlučivanje po zahtjevima za izdavanje, izmjenu ili oduzimanje licence; kontrolu rada i poslovanja energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom; odlučivanje po zahtjevima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema; kontrolu rada i poslovanja subjekata kojima je utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema; odlučivanje po zahtjevima za sticanje (privremenog) statusa povlašćenog proizvođača; sprovođenje neposrednog uvida u rad postojećih elektrana kojima je status povlašćenog proizvođača utvrđen prije dvije godine; vršenje analize i objavljivanje podataka o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije; praćenje i analiziranje rada i poslovanja energetskih subjekata u odnosu na izvršavanje podsticajnih mjera; odlučivanje po žalbama; praćenje ostvarenja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada; praćenje kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga i neprekidnost napajanja; praćenje pružanja pomoćnih usluga; praćenje realizacije investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije; nadzor nad funkcionisanjem veleprodajnog i maloprodajnog tržišta električne energije; izradu godišnjih izvještaja i planova; postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; organizaciono, kadrovsko i institucionalno jačanje Agencije i saradnju Agencije sa državnih organima, regulatornim tijelima iz okruženja i međunarodnim institucijama čiji je član ili sa kojima ima zajedničke pravce aktivnosti.

Neizvjesnost koju je pojava i širenje COVID-19 unijela u sve društvene i ekonomske segmente već početkom 2020. godine, kao i produženo trajanje efekata COVID-19, nesporno je otežalo i funkcionisanje Agencije u 2020. godini. Uprkos organizacionim izazovima koji su zahtijevali uvođenje i konstantno prilagođavanje novog načina rada, tzv. "COVID-19 režim", i smanjenoj raspoloživosti ljudskih resursa, Agencija je pored redovnih aktivnosti, a zbog novonastale situacije, intenzivno pratila rad elektroenergetskih subjekata u nužno izmijenjenom okruženju i radi sagledavanja globalnih promjena intenzivno održavala međunarodnu saradnju sa regulatornim tijelima po ovom pitanju.

3.1. OSTVARIVANJE NORMATIVNO-REGULATORNE ULOGE

Normativnu aktivnost Agencije čini donošenje podzakonskih akata utvrđenih *Zakonom*, kao i davanje saglasnosti/odobranje akata energetskih subjekata.

Kako je *Zakon o energetici* usvojen 2016. godine, aktivnosti koje je Agencija sprovodila u 2020. godini u oblasti energetike su dominantno usmjerene na sprovođenje već donešenih podzakonskih

akata. Podsjećanja radi, Agencija je u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim *Zakonom*, do kraja 2017. godine donijela propisane podzakonske akte iz svoje nadležnosti i odobrila akte koje su donijeli elektroenergetski subjekti.

U 2020. godini Agencija je donijela:

- Opšte uslove za snabdijevanje gasom („Službeni list CG”, broj 5/20);
- Odluku o izmjeni i dopuni metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije („Službeni list CG”, broj 5/20);
- Odluku o izmjeni i dopuni metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG”, broj 5/20);
- Pravila o izmjenama i dopunama pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 10/20);
- Odluku o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem, za 2021. godinu („Službeni list CG”, broj 129/20).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici koje su stupile na snagu 14. avgusta 2020. godine izmijenjene su odredbe koje se odnose na garancije porijekla. Naime, nadležnosti Agencije u dijelu koji se odnosi na izdavanje, prenošenje, iskorišćenje i povlačenje garancija porijekla i vođenje registra garancija porijekla su dodijeljene Operatoru tržišta, dok je Agenciji dodijeljena nadzorna uloga. Od 14. avgusta 2020. godine, u skladu sa izmjenama i dopunama *Zakona* koje su stupile na snagu, sproveden je niz aktivnosti od strane Vlade Crne Gore, Agencije i Operatora tržišta, izvršena je primopredaja poslova na izdavanju garancija porijekla između Agencije i Operatora tržišta, a uspješna međuinstitucionalna saradnja u ovoj konkretnoj aktivnosti je krunisana u aprilu 2021. godine, kada je Operator tržišta stekao status člana evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla (AIB) i koji nastavlja sa pristupnim aktivnostima u cilju sticanja punopravnog članstva.

U okviru intenzivne međuresorne saradnje organa nadležnih za nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, realizovane tokom 2020. godine, aktuelizovano je pitanje potrebe redefinisavanja pojedinih zakonskih rješenja predviđenih *Zakonom o energetici* u cilju njihovog dodatnog usaglašavanja sa institutima normiranim *Zakonom o zaštiti potrošača*. To je u konačnom rezultiralo Zaključkom Vlade, broj 04-1798/2 od 8. aprila 2021. godine, kojim je zaduženo Ministarstvo kapitalnih investicija da, u saradnji sa Agencijom, do kraja IV kvartala 2021. godine dostavi Vladi na utvrđivanje Predlog zakona o izmjenama i dopunama *Zakona o energetici*, kojim će se, naročito za odredbe o opštim uslovima, obustavi ili ograničenju, obavezama snabdjevača, zaštiti kupaca i ugovorima o snabdijevanju jasno i precizno utvrditi nadležnost za inspekcijski nadzor i ovlašćenja inspektora, te propisati kaznene odredbe neophodne za punu zaštitu potrošača.

3.1.1. Elektroenergetski sektor

Agencija je po zahtjevima Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica (u daljem tekstu: CGES) odobrila: *Pravila za dugoročnu dodjelu kapaciteta na granici Italija – Crna Gora* i *Pravila za*

dnevnu dodjelu kapaciteta na granici Italija – Crna Gora; Pravila o izmjenama i dopunama usaglašenih pravila za alokaciju dugoročnih prava prenosa na granicama zone nadmetanja koje opslužuje SEE CAO i Pravila o izmjenama i dopunama pravila za eksplicitnu dnevnu dodjelu kapaciteta na granicama zone nadmetanja koje opslužuje SEE CAO; Pravila za godišnje i mesečne aukcije za raspodelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, Pravila za dnevne aukcije za raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica i Pravila za unutar-dnevnu raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica.

Takođe, Agencija je po zahtjevima Crnogorskog elektrodistributivnog sistema DOO Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS) dala saglasnost na: Ažurirani trogodišnji investicioni plan za period 2021-2023. godina, u dijelu koji obuhvata investicije u vrijednosti od 89.900.895 €; Program otkupa elektroenergetske infrastrukture za period 2021-2023. godina; Plan zamjene i izmještanja brojila za period 2021-2023. godina.

3.1.2. Sektor gasa

Crna Gora je učlanjivanjem u Energetsku zajednicu prihvatila obavezu da primjenjuje akta koja donose nadležni organi Zajednice, uključujući i akta koja se odnose na prirodni gas, iako Crna Gora još uvijek nema izgrađenu infrastrukturu za prenos i distribuciju prirodnog gasa. Tokom procesa transponovanja trećeg paketa energetske propisa, u nacionalno zakonodavstvo su prenijete obaveze regulacije ove oblasti energetike. *Zakonom* je utvrđena obaveza Agencije da utvrdi metodologije, pravila i druga akta na osnovu kojih će se vršiti energetske djelatnosti u oblasti gasa, ali i propisano da je rok za usvajanje navedenih metodologija najkasnije tri mjeseca prije puštanja u rad odgovarajuće gasne infrastrukture, tj. kada se steknu realni uslovi za metodološko utvrđivanje dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje sistema gasa. Ovim se vodilo računa da regulativa bude usklađena sa evropskom, a da se istovremeno obezbijedi da akta budu upodobljena sa realnim stanjem i potrebama sektora u trenutku izgradnje i puštanja u rad odgovarajuće infrastrukture.

Master planom gasifikacije Crne Gore, koji zajedno sa Izveštajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu i Smjernicama za planiranje prioritarnih investicija u projekte gasovoda čini krovni dokument za sektor prirodnog gasa u Crnoj Gori, usvojenim od strane Vlade Crne Gore 2017. godine, su razmatrani mogući scenariji snabdijevanja Crne Gore prirodnim gasom i zaključeno da je najrealnije da se Crna Gora snabdijeva prirodnim gasom izgradnjom Jonsko-jadranskog gasovoda (IAP) i valorizacijom svojih gasnih rezervi iz jadranskog podmorja. U toku je niz aktivnosti koje stvaraju preduslove za izgradnju IAP-a kao strateški važnog projekta i za Crnu Goru i za zemlje iz okruženja, kao što su: izrada idejnog projekta IAP-a na teritoriji Albanije i Crne Gore, osnivanje zajedničkog preduzeća Operatora prenosnog sistema gasa iz Albanije, Crne Gore, Bosne i

Hercegovine i Hrvatske, kandidovanje i uvrštavanje projekta na liste prirotenih projekata Energetske zajednice i Evropske unije itd.

Imajući sve navedeno u vidu Agencija je, uz konsultantsku pomoć, pristupila izradi podzakonskih akata iz oblasti prirodnog gasa, iako još uvijek nije poznato kada će doći do realizacije projekta IAP, tj. kada će doći do stvarne potrebe za regulacijom, odnosno donošenjem podzakonskih akata u ovoj oblasti. Napravljen je nacrt sedam podzakonskih akata na koje je primjedbe i sugestije dostavio i Sekretarijat Energetske zajednice, koji prati usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Smatra se da su izrađeni nacrti dokumenata solidna osnova za dalji rad na regulaciji u ovoj oblasti, ali da je potrebno dodatno angažovanje da bi akti bili dovedeni do nivoa kvaliteta koji je potreban za donošenje od strane Agencije. Djelujući u tom pravcu, započet je rad na izradi novih nacrti nekoliko podzakonskih akata. Prvi usvojeni akt su Opšti uslovi za snabdijevanje gasom, koji su stupili na snagu 04.02.2020. godine. Nakon donošenja preostalih podzakonskih akata Agencija će sa normativno-regulatornog aspekta omogućiti eventualni razvoj infrastrukture prirodnog gasa.

3.1.3. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Vlada Crne Gore je u decembru 2019. godine, donijela *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima* („Službeni list CG”, broj 66/19). Novine koje donosi *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima*, prije svega, odnose se na uvođenje postepenosti u izjednačavanju cijena komunalnih usluga za fizička i pravna lica, kao i preciziranje pravnog osnova za donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti bliži uslovi za izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Tim zakonom utvrđen je rok od šest mjeseci od dana stupanja na snagu istog, da Agencija donese metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, odnosno do sredine juna 2020. godine.

U skladu sa rješenjima i dinamikom predviđenom tim zakonom, Agencija je 11. juna 2020. godine donijela *Metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti* („Službeni list CG”, broj 56/20). Prethodno, Agencija je Nacrt metodologije stavila na javnu raspravu u periodu od 29. aprila do 29. maja 2020. godine i pozvala sva zainteresovana fizička i pravna lica, da se uključe u javnu raspravu davanjem predloga, sugestija i komentara i time daju svoj doprinos u razmatranju i utvrđivanju navedenog akata.

Prethodno, Nacrt metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti bio je predmet javne rasprave još dva puta i to u junu 2018. godine i martu, odnosno aprilu 2019. godine. Zaključak sa navedenih rasprava bio je da treba sačekati izmjene *Zakona o komunalnim djelatnostima*, kroz koje bi se poboljšala tada važeća zakonska rješenja, kako bi implementacija metodologije za utvrđivanje cijena, kao najvažnijeg dijela ekonomske regulacije, mogla donijeti rezultate i poboljšanje u sektoru, kao i to da se omogući postepenost u izjednačavanju cijena između fizičkih i pravnih lica.

Donošenjem ove metodologije, obaveze Agencije u dijelu donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja utvrđenih *Zakonom o komunalnim djelatnostima* su u potpunosti ispunjene.

U skladu sa *Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti* („Službeni list CG”, br. 58/19 i 10/20), Agencija izdaje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti licima koja ispunjavaju uslove utvrđene *Zakonom o komunalnim djelatnostima* i tim pravilima.

U skladu sa članom 23 stav 2 alineja 2 *Zakona o komunalnim djelatnostima* i *Pravilnikom o bližim uslovima i načinu vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti* („Službeni list CG”, broj 77/17), Agencija Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao organu nadležnom za vođenje navedenog registra, dostavlja rješenja o izdatim licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

Agencija je u toku 2020. godine izdala ukupno 24 licence.

U skladu sa *Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti* („Službeni list CG”, broj 68/18), Agencija je nastavila aktivnosti na realizaciji zakonom propisane obaveze benčmarkinga, odnosno međusobnog poređenja poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti na bazi propisanih indikatora.

Podsjećanja radi, navedena pravila stupila su na snagu 2. novembra 2018. godine. Cilj ovih pravila je formiranje baze podataka neophodne za izračunavanje, vrednovanje i poređenje indikatora poslovanja vršilaca, sagledavanje održivosti i kvaliteta usluga javnog vodosnabdijevanja, prikupljanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda, kao i utvrđivanje segmenata poslovanja kod kojih je neophodno unapređenje poslovanja vršilaca ili uslova u kojima vršioci posluju. Saglasno navedenim pravilima, Agencija priprema godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca i to do 31. oktobra tekuće za prethodnu godinu.

Kako je Agencija tokom 2020. godine u potpunosti otpočela sa primjenom svih podzakonskih akata, stvorili su se uslovi za samostalno finansiranje Agencije iz naknada koje plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti. S tim u vezi, Odbor Agencije je na sjednici od 10. novembra 2020. godine donio Odluku o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2020. godini, a nakon dobijene saglasnosti Vlade Crne Gore od 6. novembra 2020. godine.

3.1.4. Donošenje internih opštih akata

Nakon izmjena i dopuna *Zakona* koje su stupile na snagu 14. avgusta 2020. godine, već u septembru mjesecu su izvršene izmjene i dopune statuta Agencije i iste objavljene u „Službenom listu CG” broj 92/20 od 03.09.2020. godine.

U toku 2020. godine, Agencija je donijela više internih akata, kao i procedura i uputstava kojima se uređuje način sprovođenja procesa rada u Agenciji, i to:

- Vodič za pristup informacijama u posjedu Regulatorne agencije za energetiku broj 20/737-2 od 20.02.2020. godine,
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja varijabilnog dijela zarade, broj 20/726-2 od 20.02.2020.godine,

- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Regulatorne agencije za energetiku br. 20/2820-2 od 07.08.2020. godine, 20/3585-2 od 15.10.2020. godine i 3808-2 od 30.10.2020. godine,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o zaradama i naknadama putnih i drugih troškova zaposlenih, broj 20/2821-2 od 07.08.2020. godine,
- Pravilnik o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba u Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti broj 20/3219-2 od 29.09.2020. godine,
- Pravilnik o računovodstvu sa računovodstvenim politikama, broj 20/4997-2 od 31.12.2020. godine,
- Procedura o postupku podnošenja zahtjeva za odsustvo sa rada, broj 20/4424-1 od 25.11.2020. godine,
- Interno uputstvo za evidenciju prijave korupcije unutar Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti i postupanje po prijavama, kao i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu broj 20/5092-1 od 31.12.2020. godine i
- Uputstvo o načinu vršenja popisa imovine u Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti broj 20/4997-3 od 31. decembra 2020. godine.

3.2. TEKUĆE OBAVEZE

3.2.1. Energetski sektor

3.2.1.1. Odlučivanje po zahtjevima

a. Izdavanje licenci

Energetske djelatnosti, propisane *Zakonom*, obavljaju se na osnovu licenci koje izdaje Agencija.

Tokom 2020. godine Agencija je izdala 24 nove, izvršila izmjenu 33, oduzela sedam i produžila četiri licence, a odbila pet zahtjeva za izdavanje licenci, dok je u vezi sa jednim zahtjevom za izmjenu licence postupak obustavljen na zahtjev subjekta. Od ovog broja, u elektroenergetskom sektoru su izdate tri nove licence, a kod dvije je vršena izmjena. Ostale licence su se odnosile na sektor naftnih derivata.

Tabela 3.2.1 Nove licence

Energetska djelatnost	Broj izdatih novih licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	3	DOO IK Real Podgorica
		DOO Kalamper Bar
		DOO Asmira & CO Tivat
Skladištenje naftnih derivata	9	DOO IK Real Podgorica
		DOO Kalamper Bar
		DOO Asmira & CO Tivat
		AD Jugopetrol Podgorica
		DOO Dekar Podgorica
		DOO Montenegro Petrol Podgorica
		DOO Senić Petrol Podgorica
		DOO S & M Herceg Novi
DOO Junčaj Petrol Comerc Podgorica		
Skladištenje tečnog naftnog gasa	5	DOO Kalamper Bar
		AD Jugopetrol Podgorica
		DOO Dekar Podgorica
		DOO Montenegro Petrol Podgorica
		DOO Senić Petrol Podgorica
Trgovina na malo tečnim naftnim gasom	1	DOO Kalamper Bar
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	2	DOO IK Real Podgorica
		DOO VN- Commerce Nikšić
Transport tečnog naftnog gasa	1	DOO IK Real Podgorica

transportnim sredstvima		
Proizvodnja električne energije	3	SHHP Kutska
		SHHP Mojanska
		MHE Vrbnica
UKUPNO	24	

Kako je prethodno navedeno, vršene su i izmjene licenci kod subjekata kod kojih je došlo do promjene obima obavljanja energetske djelatnosti. Te promjene se odnose na povećanje ili smanjenje broja maloprodajnih objekata na kojima se obavlja energetska djelatnost, na povećanje ili smanjenje skladišnih kapaciteta, kao i na povećanje ili smanjenje broja transportnih sredstava kojima se obavlja energetska djelatnost transporta naftnih derivata i/ili tečnog naftnog gasa

Tabela 3.2.2 *Izmjene licence*

Energetska djelatnost	Broj predmeta izmjene licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	4	DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica
		DOO AP Petrol Bijelo Polje
		AD Jugopetrol Podgorica
		DOO IK Real Podgorica
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	4	DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica
		DOO AP Petrol Bijelo Polje
		AD Jugopetrol Podgorica (2 izmjene)
Skladištenje naftnih derivata	5	DOO AP Petrol Bijelo Polje
		AD Jugopetrol Podgorica (3 izmjene)
		DOO IK Real Podgorica
Skladištenje tečnog naftnog gasa	2	DOO AP Petrol Bijelo Polje
		DOO IK Real Podgorica
Trgovina na veliko naftnim derivatima	1	DOO E.C. Auto trade Tuzi
Trgovina na malo tečnim naftnim gasom	1	DOO IK Real Podgorica
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	8	DOO Lukana Podgorica (2 izmjene)
		DOO VV Trans Podgorica
		AD Jugopetrol Podgorica
		DOO E.C. Auto trade Tuzi
		DOO Sky Jumper Travel Tivat
		DOO HIFA Oil CG Podgorica (2 izmjene)

Skladištenje i distribucija naftnih derivata i tečnog naftnog gasa	5	DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica
		AD Jugopetrol Podgorica (5 izmjena)
Trgovina na veliko i snabdijevanje krajnjih kupaca TNG-om	1	DOO E.C. Auto trade Tuzi
Proizvodnja električne energije	2	Zeta Energy
		Hydroenergija Montenegro
UKUPNO	33	

U 2020. godini, oduzeto je ukupno sedam licenci, u najvećem broju slučajeva zbog prodaje benzinskih stanica i/ili transportnih sredstava drugim subjektima, kao i zbog prestanka obavljanja djelatnosti za koju je licenca izdata

Tabela 3.2.3 *Oduzete licence*

Energetska djelatnost	Broj predmeta oduzimanja licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	1	Albino
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	1	Albino
Trgovina na veliko tečnim naftnim gasom	1	Euro gas
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	2	Albino
		Don trans
Transport tečnog naftnog gasa transportnim sredstvima	1	Euro gas
Skladištenje i distribucija naftnih derivata i tečnog naftnog gasa	1	Albino
UKUPNO	7	

Zbog isticanja ugovornih odnosa za zakupodavcima ili produženja renovacije postojećih objekata, u 2020. godini produžene su četiri licence. Pregledi produženih licenci i odbijenih zahtjeva za izdavanje licenci dati su u tabelama koje slijede.

Tabela 3.2.4 *Produženje licence*

Energetska djelatnost	Broj predmeta produženja licenci	Energetski subjekat
-----------------------	----------------------------------	---------------------

Trgovina na malo naftnim derivatima	1	DOO Euro Petrol CG Podgorica
Skladištenje naftnih derivata	1	DOO Euro Petrol CG Podgorica
Skladištenje tečnog naftnog gasa	1	DOO Euro Petrol CG Podgorica
Trgovina na malo tečnim naftnim gasom	1	DOO Euro Petrol CG Podgorica
UKUPNO	4	

Tabela 3.2.5 Odbijeni zahtjevi za izdavanje licenci

Energetska djelatnost	Broj odbijenih predmeta za izdavanje licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	1	DOO Meso-promet Bijelo Polje
Skladištenje naftnih derivata	2	DOO Meso-promet Bijelo Polje
		AD Jugopetrol Podgorica
Skladištenje tečnog naftnog gasa	2	DOO Energogas Podgorica
		AD Jugopetrol Podgorica
UKUPNO	5	

Na osnovu ovlaštenja iz *Zakona*, Agencija prati i kontrolise rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. Tokom 2020. godine je, u skladu sa utvrđenim Planom kontrola, u sektoru naftnih derivata i gasa izvršeno 50 kontrola. Od tog broja, 44 kontrole su obavljene u prostorijama licenciranih subjekata, dok je šest kontrola, zbog ograničenja kretanja usljed pandemije COVID-19, obavljeno posredno i to pregledom dokumentacije koju je subjekat dostavljao na zahtjev Agencije. Kontrolama su kod 14 subjekata utvrđene nepravilnosti, koje su u naknadnom postupku subjekti otklonili, a Agenciju obavijestili o ispunjavanju licencom propisanih uslova.

b. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema

U skladu sa članom 117 *Zakona*, zatvoreni distributivni sistem je sistem preko koga se distribuira električna energija na geografski ograničenom području, a čine ga postrojenja, vodovi i transformatori od mjesta priključka na prenosni ili distributivni sistem do mjesta priključka korisnika tog sistema, kao i objekti, telekomunikaciona i informaciona oprema i druga infrastruktura neophodna za njegovo funkcionisanje. U prethodnom periodu, Agencija je utvrdila tri statusa zatvorenog distributivnog sistema koji su ispunjavali uslove utvrđene *Zakonom*, kao i dodatne uslove *utvrđene Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije*, koji su sadržani u registru zatvorenih distributivnih sistema.

U 2020. godini nije bilo podnijetih zahtjeva za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema. Agencija je, u skladu sa obavezama propisanim navedenim pravilima i *Planom rada za 2020. godinu*, sprovodila kontrole rada i poslovanja subjekata kojima je već utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema, što je i detaljno opisano u poglavlju 3.2.1.2 a) ovog izvještaja.

c. Obnovljivi izvori i visokoefikasna kogeneracija

U oblasti obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, u 2020. godini Agencija je u skladu sa *Zakonom* imala niz ovlaštenja, koja se odnose na:

- izdavanje garancija porijekla proizvođačima električne energije,
- vođenje registra izdatih garancija porijekla,
- odobravanje i mijenjanje privremenih statusa povlašćenih proizvođača,
- odobravanje, mijenjanje i oduzimanje statusa povlašćenih proizvođača,
- vođenje registra povlašćenih proizvođača,
- izvještavanje oragana državne uprave nadležnog za poslove energetike, operatora tržišta, operatora distributivnog i operatora prenosnog sistema električne energije o izdatim rješenjima o sticanju statusa povlašćenog proizvođača,
- vršenje godišnje analize i objavljivanje podataka o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije,
- praćenje i analiziranje rada i poslovanja energetske subjekata u odnosu na izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme.

U skladu sa *Zakonom* i *Uredbom o načinu izdavanja, prenošenja i povlačenja garancija porijekla energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije*, Agencija je ovlaštena da izdaje, prenosi i povlači garancije porijekla za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije. Podaci o izdatim, prenešenim i povučenim garancijama porijekla unošeni su u registar izdatih garancija porijekla, čije vođenje je u 2020. godini bilo u nadležnosti Agencije. Registar garancija porijekla, koji je objavljen na internet stranici Agencije je redovno ažuriran. Tokom 2020. godine, za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora, Agencija je izdala ukupno 388.715 garancija porijekla.

U skladu sa ranijom odredbom člana 99 *Zakona*, pregled tehničke dokumentacije i neposredni uvid u rad proizvodnog energetske objekta su utvrđeni kao obaveza Agencije, koja je prethodila izdavanju garancija porijekla. Istim članom *Zakona* bila je predviđena obaveza da se prilikom prvog podnošenja zahtjeva za izdavanje garancija porijekla, izvrši pregled tehničke dokumentacije i neposredan uvid u rad proizvodnog energetske objekta, kao i to da se nakon toga ista vrsta kontrole vrši najmanje jednom u dvije godine. Na osnovu tog ovlaštenja, u 2020. godini, Agencija je uprkos otežanom funkcionisanju usljed COVID-19 izvršila uvid u rad 15 elektrana od čega 12 malih hidroelektrana i tri solarne elektrane. Dvije od navedenih 15 novih elektrana su stekle status povlašćenog proizvođača tokom 2019. godine, a preostalih 13 tokom 2020. godine. Takođe,

Agencija je izvršila i ponovni pregled tehničke dokumentacije i neposredni uvid u rad za sedam elektrana, od čega pet malih hidroelektrana i dvije vjetroelektrane.

Kako je već navedeno u poglavlju 3.1 ovog izvještaja, *Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o energetici* („Službeni list CG”, broj 82/20), koji je stupio na snagu 14. avgusta 2020. godine, izmijenjena je odredba člana 99 *Zakona o energetici* („Službeni list CG”, br. 56/16 i 51/17) čime je dotadašnja nadležnost Agencije u dijelu koji se odnosi na garancije porijekla dodijeljena Operatoru tržišta. Nakon sprovedene primopredaje aktivnosti, Operator tržišta je započeo sprovođenje ove aktivnosti 02.02.2021. godine.

U 2020. godini, Agencija je za 14 proizvodnih objekata izdala rješenja o utvrđivanju statusa povlašćenog proizvođača, i to za:

- mHE „Jelovica 1”, u vlasništvu DOO „Hidroenergija Montenegro” Berane,
- mHE „Ljevak” u vlasništvu DOO „Simes Inženjering” Mojkovac,
- mHE „Kutska 1” u vlasništvu DOO „Small Hydro Power Plant Kutska” Andrijevića,
- mHE „Kutska 2” u vlasništvu DOO „Small Hydro Power Plant Kutska” Andrijevića,
- mHE „Mojanska 1” u vlasništvu DOO „Small Hydro Power Plant Mojanska” Andrijevića,
- mHE „Mojanska 2” u vlasništvu DOO „Small Hydro Power Plant Mojanska” Andrijevića,
- mHE „Mojanska 3” u vlasništvu DOO „Small Hydro Power Plant Mojanska” Andrijevića,
- mHE „Bistrica Lipovska” u vlasništvu DOO „BB Hidro” Podgorica,
- mHE „Bukovica” u vlasništvu DOO „Power AB Group” Kolašin,
- mHE „Paljevinska” u vlasništvu DOO „Viridi Progressum” Kolašin,
- mHE „Slap Zete” u vlasništvu DOO „Zeta Energy” Danilovgrad,
- mHE „Pecka” u vlasništvu DOO „Đekić” Podgorica,
- SE „Alliance” u vlasništvu DOO „Alliance” Podgorica i
- SE „FSCG” u vlasništvu Fudbalskog saveza Crne Gore.

U istom periodu, Agencija je izdala deset rješenja o utvrđivanju privremenog statusa povlašćenog proizvođača, i to za:

- mHE „Crnja”, mHE „Crni potok” i mHE „Ljubaštica” u vlasništvu DOO „Dekar Energy” Podgorica,
- mHE „Bjeloevićka 1” i mHE „Bjeloevićka 2”, u vlasništvu DOO „C&S Energy” Podgorica,
- mHE „Skrbuša”, u vlasništvu DOO „Hydro Logistics” Podgorica,
- mHE „Štitska” i mHE „Umski potok”, u vlasništvu DOO „Hidroenergija Andrijevića” Andrijevića,
- mHE „Raštak”, u vlasništvu DOO „Kol Energy” Kolašin (koji je krajem 2020. godine istekao) i
- SE „Alliance”, u vlasništvu DOO „Alliance” Podgorica.

Važno je napomenuti da je u istom periodu zahtjev DOO "Alliance" bio odbijen zbog nepotpunosti dokumentacije, kao i to da je tek nakon pribavljanja dokumentacije podnijet novi zahtjev koji je

usvojen. Takođe, po istom osnovu, odnosno zbog nepotpunosti dokumentacije, donijeta su i rješenja kojima su odbijeni zahtjevi DOO „BB Hidro“ za mHE „Slatina“ (dva zahtjeva) i zahtjev DOO „Hydro Lještanica“ za mHE „Lještanica“.

Članom 104 stav 5 *Zakona* propisano je da se privremeni status povlašćenog proizvođača utvrđuje na period od dvije godine, sa mogućnošću produženja za jednu godinu, ako period izgradnje energetskog objekta za koji se stiče status nije utvrđen ugovorom ili drugim aktom.

U skladu sa navedenom odredbom *Zakona*, subjektima kojima su u 2020. godini isticali privremeni statusi povlašćenog proizvođača za proizvodne objekte za proizvodnju električne energije, na njihov zahtjev produženo je trajanje privremenog statusa, i to za:

- mHE „Jelovica 1“ u vlasništvu DOO „Hidroenergija Montenegro“ Berane,
- mHE „Pecka“ u vlasništvu DOO „Đekić“ Podgorica,
- mHE „Krkori“ u vlasništvu DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića,
- mHE „Glava Zete“ u vlasništvu DOO „Zeta Energy“ Danilovgrad i
- mHE „Vrbnica“ u vlasništvu DOO „MHE Vrbnica“ Podgorica.

Navedenim subjektima, osim DOO "Zeta Energy" Danilovgrad, privremeni statusi su produženi u skladu sa ugovorima o koncesiji, kojima je produžen period gradnje.

U 2020. godini, pored prethodno navedene mHE „Raštak“ u vlasništvu DOO „Kol Energy“ Kolašin, privremeni statusi povlašćenog proizvođača za proizvodne objekte za proizvodnju električne energije istekli su, i za:

- mHE „Đurička 2“ u vlasništvu DOO „Plava Hydro Power“ Ulcinj i
- mHE „Bukovica 1,“ i mHE „Bukovica 2“ u vlasništvu DOO „Hydra MNE“ Podgorica;

Podaci o svim dodijeljenim statusima povlašćenog proizvođača i privremenim statusima upisani su u registar povlašćenih proizvođača, za čije vođenje i ažuriranje je nadležna Agencija.

O svim izdatim rješenjima, Agencija je izvještavala organ državne uprave nadležan za poslove energetike, Operatora tržišta, Operatora distributivnog sistema i Operatora prenosnog sistema električne energije, tako što im je dostavljala kopije rješenja kojima se: utvrđuje status povlašćenog proizvođača, privremeni status povlašćenog proizvođača i produžava privremeni status povlašćenog proizvođača.

Agencija je u 2020. godini, saglasno ovlaštenjem propisanim odredbom člana 48 stav 1 tačka 8 *Zakona*, neposredno izvršila kontrole po osnovu izvršavanja podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, i to CEDIS i COTEE. Predmeti kontrole su, između ostalog bili: priključenja na distributivni sistem električne energije i otkup električne energije od povlašćenih proizvođača. Rezultati analize izvršenih kontrola biće sastavni dio izvještaja o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2020. godini.

U skladu sa članom 55 *Zakona*, Agencija je u 2020. godini za prethodnu godinu pripremila Analizu udjela proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije.

d. Odlučivanje po žalbama kupaca električne energije

Zakonom je propisano da Agencija odlučuje po žalbama:

- na akt operatora tržišta o prijemu učesnika na tržište električne energije,
- na akt operatora tržišta o dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu,
- na akt operatora prenosnog sistema o odbijanju pristupa sistemu,
- krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju,
- na odluku snabdjevača o opravdanosti prigovora i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je snabdjevač dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača, utvrđenih *Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom* („Službeni list CG”, broj 50/17) i
- na postupak promjene snabdjevača.

U 2020. godini, žalbe su se odnosile na rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje objekata na distributivni sistem električne energije, kao i na obustavu isporuke električne energije, u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju. Ukupan broj žalbi u 2020. godini je bio 15, od kojih 12 na saglasnost i tri na obustavu isporuke električne energije. Sve žalbe su riješene do 31.12.2020. godine, pri čemu je 10 žalbi usvojeno, od kojih osam na saglasnost i dvije na obustavu, a pet je odbijeno, od kojih četiri na saglasnost i jedna na obustavu.

Pored navedenog, Agenciji je, kao drugostepenom organu, u periodu od stupanja na snagu *Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom* (avgust 2019), dostavljeno na rješavanje 11 žalbi, podnijetih protiv rješenja Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu: EPCG), kojima je odlučeno po prigovoru podnijetom po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom. Jedna žalba se odnosila na zahtjev za kontrolu ispravnosti mjernog uređaja, dok su se ostale odnosile na prekide u napajanju električnom energijom, odnosno neuspostavljanje ponovnog napajanja u utvrđenom roku. Postupajući po predmetnim žalbama osam žalbi je usvojeno, a tri su odbijene.

Takođe, u 2020. godini Agenciji je podnijeto 32 podneska po kojima nije nadležna da postupa. Predmetni podnesci su se pretežno odnosili na: račun/dug za utrošenu električnu energiju, zahtjeve za naknadu štete, kao i na obračun neovlašćeno preuzete električne energije. U skladu sa *Zakonom o upravnom postupku*, Agencija je donosila rješenja kojima je navedene žalbe odbijala zbog nenadležnosti, koja su stranke osporavale pred Upravnim sudom Crne Gore, što je uslovalo povećanje obima obaveza Agencije - davanje odgovora na tužbu, dostavu spisa predmeta sudu i pristup ročištu za usmenu raspravu pred tim sudom.

Pored navedenog, u neposrednoj komunikaciji, kupci su informisani o propisima koji se primjenjuju u ovoj oblasti i načinima na koje mogu ostvariti zaštitu svojih prava i interesa.

3.2.1.2. Nadzor nad radom energetskih subjekata

a. Elektroenergetski sektor

Nadzor nad poslovanjem energetskih subjekata predstavlja jednu od ključnih nadležnosti Agencije propisanih *Zakonom*, koju je Agencija tokom 2020. godine kontinuirano sprovodila nad subjektima koji obavljaju djelatnosti u sektorima električne energije, nafte i gasa.

U narednoj tabeli je naveden pregled subjekata koji su posjedovali licence za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti u 2020. godini.

Tabela 3.2.6 *Licencirani elektroenergetski subjekti*

Elektroenergetski subjekat	Djelatnost
CGES	Prenos
CEDIS	Distribucija
COTEE	Operator tržišta
EPCG	Proizvodnja, Snabdijevanje
Krnovo Green Energy	Proizvodnja
Možura Wind Park	Proizvodnja
Hidroenergija Montenegro	Proizvodnja
Hydro Bistrice	Proizvodnja
Igma Energy	Proizvodnja
Kronor	Proizvodnja
Zeta Energy	Proizvodnja
MHE Vrbnica	Proizvodnja
Small Hydro Power Plant Kutska	Proizvodnja
Small Hydro Power Plant Mojanska	Proizvodnja
Montenegro bonus	Snabdijevanje
Uniprom	Snabdijevanje
Energia Gas & Power	Snabdijevanje
Petrol Crna Gora MNE	Snabdijevanje

Twinfin Tesla	Snabdijevanje
---------------	---------------

Nadzor nad radom subjekata u elektroenergetskom sektoru Agencija ostvaruje na dva načina: neposredno (posjetama na licu mjesta ili na sastancima održanim u prostorijama Agencije) i posredno (analizom dokumentacije koju su dostavljali subjekti). Uslijed epidemiološke situacije izazvane širenjem COVID-19, tokom 2020. godine dominantan broj kontrola subjekata u energetskom sektoru obavljen je na posredan način.

Predmeti izvršenih kontrola, između ostalog, bili su:

- ostvareni stepen transparentnosti i dostupnosti informacija;
- rad i poslovanje operatora zatvorenog distributivnog sistema;
- prećenje ostvarenja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada;
- parametri kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom;
- pružanje pomoćnih usluga;
- realizacija planova investicija za 2019. godinu
- pripreme za otvaranje i razvoj tržišta električne energije.

Detaljni opis navedenih kontrola dat je u poglavljima koja slijede.

Ostale ključne aktivnosti u pogledu vršenja kontrole rada i poslovanja energetskih subjekata date su u poglavljima: Izdvanje licenci, Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema; Obnovljivi izvori i visokoefikasna kogeneracija i Odlučivanje po žalbama kupaca električne energije.

Neposredno je izvršeno sedam kontrola subjekata po navedenim predmetima kontrole, i to: jedna kontrola kod Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, kao operatora prenosnog sistema, dvije kontrole kod Crnogorskog elektrodistributivnog sistema DOO Podgorica, kao operatora distributivnog sistema, jedna kontrola kod Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, u svojstvu snabdjevača i tri kontrole rada i poslovanja operatora zatvorenog distributivnog sistema.

Nakon svake izvršene kontrole sačinjen je izvještaj koji sadrži ocjenu ispunjenosti uslova poslovanja predviđenih *Zakonom* i podzakonskim aktima.

U poglavljima koja slijede dat je osvrt na teme koje su bile u fokusu rada Agencije tokom 2020. godine.

b. Primjena Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije

Pravilnik o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije („Službeni list CG”, broj 14/2018), kojim je na nacionalnom nivou transponovana Uredba Komisije EU br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka o tržištima električne energije, propisuje set podataka za čije je

objavljivanje zadužen operator prenosnog sistema, u cilju obezbjeđivanja ravnopravog položaja učesnika na tržištu električne energije, baziranog na jednakim mogućnostima pristupa podacima od značaja za funkcionisanje tržišta.

Zakonom su propisane nadležnosti Agencije u pogledu nadzora ostvarenog stepena transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije. U skladu sa dodijeljenim nadležnostima, Agencija je u više navrata tokom 2020. godine sprovela nadzor nad radom operatora prenosnog sistema u pogledu stepena objavljenih podataka od značaja za funkcionisanje tržišta električne energije.

Pored stvaranja pretpostavki za dalji razvoj tržišta električne energije u Crnoj Gori, dobijeni rezultati koriste se u međunarodnoj saradnji kao podloga za izradu uporednog izvještaja o ispunjavanju obaveza koje proističu iz *Uredbe Komisije EU br. 543/2013*, koji se priprema i objavljuje na nivou ugovornih strana Energetske zajednice.

c. Rad i poslovanje operatora zatvorenog distributivnog sistema

Agencija saglasno ovlaštenjima utvrđenim *Zakonom* i *Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog električne energije* („Službeni list CG“, br. 48/16 i 61/17) , prati, kontroliše i analizira rad i poslovanje zatvorenog distributivnog sistema u pogledu ispunjavanja uslova propisanih *Zakonom*, pomenutim pravilima i rješenjem o utvrđivanju statusa.

U skladu sa navedenim ovlaštenjima, Agencija je u 2020. godini izvršila kontrolu rada i poslovanja tri operatora zatvorenog distributivnog sistema, i to: OC Elektroenergetika, operatora ZDS u vlasništvu DOO Uniprom, Luštica Development Utilities Company, operatora ZDS u vlasništvu Luštica Development AD, i PM Power koji je operator i vlasnik ZDS. Kontrolama je konstatovano da OC Elektroenergetika i PM Power u potpunosti ispunjavaju uslove propisane *Zakonom* i *Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog električne energije*. Kod operatora Luštica Development Utilities Company utvrđeno je da je izgrađena nova elektonergetska infrastruktura i da je došlo do promjene naziva operatora. U skladu sa navedenim, Agencija je ovom operatoru naložila da podnese Zahtjev za izmjenu Rješenja o utvrđivanju statusa ZDS, u skladu sa navedenim pravilima.

d. Praćenje ostvarenja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada

Agencija ima zakonsku nadležnost praćenja poslovanja energetske subjekata, koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava cijene ili naknade, u pogledu stvarnih troškova i prihoda. U 2020. godini Agencija je pratila ostvarenje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije, kao i naknada za rad Operatora tržišta, na osnovu konačnih podataka iz 2019. godine. Kontrola ostvarenja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena vrši se kroz analizu podataka koje energetske subjekti dostavljaju kvartalno i godišnje.

Izveštajni obrasci koje operator prenosnog i distributivnog sistema dostavljaju odnose se na ostvarenje ekonomskih veličina, na osnovu kojih je utvrđen regulatorno dozvoljeni prihod i cijene, a koje Agencija koristi kako bi utvrdila da li su se stekli uslovi propisani *Zakonom*, za utvrđivanje korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije u toku trajanja regulatornog perioda. Tokom 2020. godine Agencija je na osnovu dostavljenih podataka utvrdila da se nijesu ispunili zakonski uslovi za utvrđivanje korekcija cijena i/ili naknada za 2019. godinu.

Agencija je takođe vršila i kontrolu kvartalnih izvještajnih obrazaca za 2020. godinu. U toku 2020. godine su se primjenjivale cijene korišćenja prenosnog i distributivnog sistema električne energije, kao i naknade za rad Operatora tržišta, koje su utvrđene krajem 2019. godine.

Posebna pažnja posvećena je kontinuiranom praćenju i sagledavanju uticaja koji je COVID-19 pandemija imala na funkcionisanje operatora sistema. Vršeno je, između ostalog, praćenje ostvarenja potrošnje električne energije, kao i uticaja odstupanja realizacije energetske veličina u odnosu na veličine korišćene pri utvrđivanju cijena i naknada za 2020. godinu. Epidemiološka situacija, uvođenje mjera za sprečavanje i suzbijanje širenja korona virusa i pad ekonomskih aktivnosti u zemlji uticali su na smanjenje potrošnje električne energije. Naime, u toku 2020. godine došlo je do pada potrošnje kupaca priključenih na prenosni sistem za 5,06% u odnosu na potrošnju iz 2019. godine, dok je pad potrošnje distributivnih kupaca u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu iznosio 6,76%. Kod kupaca kod koji se snaga ne mjeri na 0,4 kV naponskom nivou pad potrošnje iznosio je 5,80%, dok je kod kupaca kod koji se snaga mjeri (35,10 i 0,4 kV) pad potrošnje iznosio 9,26%.

Agencija će, u toku 2021. godine, na osnovu konačnih podataka cijeliti da li su se ispunili zakonski uslovi za utvrđivanje korekcija cijena korišćenja prenosnog i distributivnog sistema za 2020. godinu.

e. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga i neprekidnost napajanja

U cilju zaštite kupaca u Crnoj Gori u pogledu neispunjavanja minimuma kvaliteta usluge, Agencija je u avgustu 2017. godine donijela *Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom* („Službeni list CG“, broj 50/17), kojima su definisani opšti i pojedinačni minimumi kvaliteta. Opštim parametrima kvaliteta pružanja usluga prenosa i distribucije električne energije kvantifikuje se nivo kvaliteta napajanja kupaca u određenom dijelu sistema ili svih kupaca u cjelini, kako na nivou prenosnog, tako i distributivnog sistema električne energije, dok se pod pojedinačnim minimumom kvaliteta podrazumijeva nivo kvaliteta koji je potrebno postići kod svakog pojedinačnog kupca. Primjena finansijskih kompenzacija, kao vid dodatne zaštite kupaca u pogledu neispunjavanja minimuma kvaliteta, je počela u avgustu 2019. godine.

U toku 2020. godine, Agencija je prikupljala podatke o prekidima u napajanju na nivou prenosnog i distributivnog sistema, koje subjekti (CGES i CEDIS) dostavljaju na mjesečnom, odnosno godišnjem nivou i vršila njihovu analizu. Naime, u februaru 2020. godine, Agencija je izvršila provjeru i analizu godišnjih izvještaja o praćenju pokazatelja kvaliteta za 2019. godinu, gdje su uočeni nedostaci

prosljeđeni subjektima u cilju otklanjanja istih prije objavljivanja izvještaja. Organizovane su kontrole kod oba subjekta, na kojima su razmatrani uzroci uočenih nekonzistentnosti dostavljenih podataka, kao i mogućnosti unapređenja kvaliteta prikupljanja, obrade i razmjene podataka, naročito kod CEDIS, koji još uvijek ne posjeduje SCADA sistem.

Pored redovnih kontrola, Agencija je posredno sprovela i dvije vanredne kontrole CGES i CEDIS. Prva vanredna kontrola je sprovedena u avgustu 2020. godine zbog povećanog broja prekida u napajanju na primorju, dok je druga kontrola sprovedena krajem 2020. i početkom 2021. godine zbog velikog broja neplaniranih prekida i napajanju konzuma u sjevernom dijelu Crne Gore. Analiza ova dva događaja će biti sastavni dio izvještaja o stanju energetskog sektora u Crnoj Gori koji Agencija dostavlja Skupštini Crne Gore kao poseban akt.

Dodatno, kako je i navedeno u poglavlju 3.2.1.1. d) ovog izvještaja, Agencija je tokom 2020. godine, u svojstvu drugostepenog organa, rješavala žalbe kupaca na rješenja snabdjevača uslijed neispunjavanja pojedinačnih standarda kvaliteta, čime je ostvarena nadležnost regulatora u pogledu zaštite kupaca.

f. Pružanje pomoćnih usluga

Nadzor nad operatorom prenosnog sistema u pogledu poštovanja *Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije* predstavlja jednu od nadležnosti Agencije propisanih *Zakonom*.

Tokom 2020. godine, Agencija je sprovela dodijeljene nadležnosti analizom dokumentacije koja je u kontinuitetu dostavljana od strane Operatora prenosnog sistema. Zaključeno je da je Operator prenosnog sistema, u skladu sa odredbama citirane metodologije, zaključio neophodne ugovore za pružanje pomoćnih usluga sa energetskim subjektima, kao i da je u kontinuitetu sprovodio nabavku pomoćnih usluga u skladu sa *Zakonom*, pomenutom metodologijom i *Odlukom o utvrđivanju cijena za pomoćne usluge i usluge balansiranja*, za period 01.01.2020 - 31.12.2022. godine, donesenom od strane Agencije.

g. Realizacija investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog Sistema

U 2020. godini Agencija je sprovela postupak davanja saglasnosti na „Ažurirani trogodišnji plan investicija CEDIS za period 2021-2023. godina“. Krajem 2020. godine data je saglasnost na navedeni plan, a vrijednost odobrenih investicija iznosi 89.900.895 €.

U novembru 2020. godine su, takođe, pokrenuti postupci davanja saglasnosti na „Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema Crne Gore za period 2020-2029. godina“ i na „Ažurirani investicioni plan CGES-a za period 2020-2022. godina“, po njihovom dostavljanju od strane Operatora prenosnog sistema električne energije. U skladu sa *Zakonom* i *Pravilima za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjeg plana razvoja prenosnog sistema električne energije* ("Službeni list CG", br. 43/16, 90/17 i 85/18) Agencija je sprovela javnu raspravu o Nacrtu ažuriranog plana razvoja CGES-a, kako

bi zainteresovane strane mogle da doprinesu donošenju kvalitetnog akta u skladu sa *Zakonom*, davanjem mišljenja, primjedbi, komentara i sugestija. Navedeni postupci su nastavljeni u prvom kvartalu 2021. godine.

Osim postupaka davanja saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema, tokom 2020. godine vršena je kontrola realizacije odobrenih investicija za 2019. i 2020. godinu, kroz analizu izvještajnih obrazaca, koje su Operator prenosnog i Operator distributivnog sistema električne energije dužni da dostavljaju kvartalno i godišnje u skladu sa *Zakonom*.

Obrasci Operatora distributivnog sistema koji su bili predmet praćenja od strane Agencije u toku 2020. godine, odnose se na stepen realizacije odobrenih investicionih planova u 2019. i 2020. godini. Prilikom kontrola Agencija je posebnu pažnju posvetila kontroli investicije koja se odnosi na revitalizaciju srednjenaponske i niskonaponske distributivne mreže. Imajući u vidu stanje sekundarne mreže, posebno kada je u pitanju nadzemna 10 kV i niskonaponska mreža, Operator distributivnog sistema se opredijelio za značajna ulaganja u istu, a u cilju stvaranja uslova za dovođenje naponskih prilika kako u urbanim, tako i u ruralnim djelovima Crne Gore, u granice propisane standardima kvaliteta. Realizovana ulaganja u 2019. godini iznose 6.783.839 €, od čega se 4.555.504 € odnosi na revitalizaciju srednjenaponske mreže, a 2.328.335 € na revitalizaciju niskonaponske mreže. Finansijska realizacija odobrenih investicija iznosi 41,15% u 2019. godini. Plan investicija za 2019. godinu je realizovan u manjem obimu od planiranog, iz sljedećih razloga: rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u cilju obezbjeđivanja lokacija za energetske objekte, nemogućnost obezbjeđivanja prostorno planske dokumentacije (nepostojanje detaljnih urbanističkih planova na određenim lokacijama), i nemogućnost sprovođenja tenderske procedure za nabavku opreme i izvođenje radova. Pored navedenog, kako je Operatoru distributivnog sistema odobren trogodišnji program otkupa elektroenergetske infrastrukture, Agencija je u 2020. godini pratila i realizaciju navedenog programa, kroz analizu izvještaja koje dostavlja CEDIS. CEDIS je tokom 2019. godine otkupio elektroenergetsku infrastrukturu u vrijednosti od 733.861 €, dok je u toku 2020. godine otkupio elektroenergetsku infrastrukturu u vrijednosti od 3.601.412 €.

U toku 2020. godine je praćena realizacija odobrenih ulaganja u prenosni sistem električne energije, sa posebnim akcentom na realizaciju investicija CGES-a koje su vezane za projekat podmorskog kabla između Italije i Crne Gore. Na osnovu Izvještaja o realizaciji odobrenih investicija za 2019. godinu utvrđeno je da je u finansijskom smislu realizovano 71,75 % odobrenih investicija.

Kako je krajem 2019. godine pušten u rad podmorski kabal, praćeni su efekti koje je ovaj projekat imao tokom 2020. godine u pogledu količine električne energije koja je ušla i izašla iz crnogorskog prenosnog sistema, kao i u pogledu ostvarivanja prihoda koje CGES ostvaruje po osnovu alokacije kapaciteta na ovoj interkonekciji. Upoređujući energiju koja je ušla u prenosni sistem Crne Gore u toku 2020. godine sa ostvarenjima u dvije prethodne godine, može se zaključiti da je količina energije u 2020. godini tri puta veća u odnosu na ostvarenje iz 2018. godine i dva i po puta veća u odnosu na 2019. godinu. Energija koja je izašla iz crnogorskog prenosnog sistema u 2020. godini je gotovo dvostruko veća u odnosu na 2018. i 2019. godinu. Tranzit energije preko prenosnog sistema je takođe udvostručen. Rezultat puštanja u rad podmorskog kabla krajem 2019. godine su i značajno

veći prihodi od alokacije prekograničnih kapaciteta koje je u toku 2020. godine ostvario CGES, što je uticalo i na pozitivan poslovni rezultat ove kompanije u toj godini. Naime, ovi prihodi su u 2020. godini ostvareni u iznosu od 11.933.774 €, što je skoro pet puta više u odnosu na prihode ostvarene u 2016. godini, četiri puta više u odnosu na prihode iz 2017. i 2018. godine i tri puta više u odnosu na prihode iz 2019. godine. Prihod od alokacije kapaciteta ima pozitivan efekat na cijene korišćenja prenosnog sistema, jer predstavlja odbitnu stavku dozvoljenog prihoda na osnovu kog se cijene utvrđuju. Takođe, ovi prihodi predstavljaju element regulatorno dozvoljenog prihoda koji se koriguje, što znači da će se eventualno više ostvareni prihod (od utvrđenog) pozitivno odraziti na cijene koje će se utvrđivati za period 2023-2025. godina.

Pandemija virusa COVID-19 je uticala na sveukupni način funkcionisanja operatora sistema tokom 2020. godine i okruženje u kome se odvijaju investicione aktivnosti učinila zahtjevnijim. Ipak, otežane okolnosti nijesu imale značajan uticaj na finansijsku realizaciju planiranih investicija koje se odnose na prenosni i distributivni sistem električne energije u odnosu na prethodne godine.

h. Stvaranje pretpostavki za dalji razvoj tržišta električne energije

Pravni okvir kojim se uređuje funkcionisanje tržišta električne energije u Crnoj Gori u prvom redu čine *Zakon o energetici* i *Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa*. Brojna podzakonska akta bliže uređuju brojne aspekte vezane za tržište električne energije, poput:

- Tržišnih pravila,
- Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije,
- Pravila za rad balansnog tržišta električne energije,
- Pravila o primjeni transparentne procedure upravljanja zagušenjima i alokacijom prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije,
- Harmonizovanih pravila za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta,
- Pravila za dugoročnu dodjelu kapaciteta na granici Italija – Crna Gora,
- Pravila za dnevnu dodjelu kapaciteta na granici Italija – Crna Gora,
- Pravila za godišnje i mjesečne aukcije za raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i CGES,
- Pravila za dnevne aukcije za raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i CGES,
- Pravila za unutardnevnu raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i CGES,
- Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije,
- Uredbe o uslovima za priključenje postrojenja potrošača na prenosni sistem električne energije,
- Uredbe o uslovima za priključenje na mrežu sistema za prenos jednosmjerne struje visokog napona i jednosmjerno priključenih modula elektroprenosnog parka,

- Uredbe o uslovima za priključenje proizvođača električne energije na prenosnu i distributivnu mrežu.

Tokom 2020. godine Agencija je učestvovala u radu radne grupe koja se bavila pripremom izmjena i dopuna *Zakona o energetici*. Izmjene i dopune ovog zakona su stupile na snagu u avgustu 2020. godine, a iste su usmjerene na:

- pojednostavljenje i skraćenje postupka priključenja objekta korisnika na elektroenergetski sistem, kao i eliminisanje ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje;
- preciziranje zakonskog okvira za berzanski oblik trgovanja električnom energijom na organizovanom tržištu električne energije u Crnoj Gori;
- usklađivanje postupka izdavanja, prenošenja, iskorišćenja, povlačenja i razmjene garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla;
- preciziranje zakonskog okvira za obavljanje energetske djelatnosti u oblasti gasa i toplotne energije;
- propisivanje uslova koji će doprinijeti većem obimu proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe;
- stvaranje uslova u oblasti energetike za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i viši stepen zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici u potpunosti su ispunjeni uslovi o nezavisnosti sertifikovanog operatora prenosnog sistema, u skladu sa zahtevima evropskog pravnog okvira.

Navedenim zakonom je, takođe, izvršeno parcijalno transponovanje *Regulative (EU) broj 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima* (Capacity Allocation and Congestion Management – CACM). Transponovanje ove regulative je od velikog značaja za obezbjeđivanje sigurnog pravnog okvira za povezivanje tržišta električne energije Crne Gore sa regionalnim i evropskim tržištima, za tzv. „market coupling“. *Zakonom* su transponovani osnovni zahtjevi ove regulative u pogledu nadležnosti operatora prenosnog sistema, berze i regulatornog tijela u oblasti energetike, dok je potpuno transponovanje predviđeno kroz usvajanje uredbe, na čijoj je pripremi, takođe, učestvovala Agencija zajedno sa predstavnicima Operatora prenosnog sistema (CGES) i Berze električne energije (BELEN) tokom 2020. godine.

Paralelno sa stvaranjem pravnog okvira za povezivanje tržišta električne energije, tokom 2020. godine je nastavljena realizacija projekta AIMS. Ovo je projekat u koji su uključeni operatori prenosnih sistema, berze i regulatorna tijela Albanije, Crne Gore, Italije i Srbije, a koji je usmjeren na povezivanje tržišta električne energije ovih zemalja. Regulatorna tijela su posmatrači u ovom procesu. U okviru ovog projekta, u 2020. godini izrađena je „Analiza preduslova AIMS projekta“. Nastavljena je i realizacija projekta „CEI Centralno-evropska inicijativa – Jačanje energetske regulatornih tijela na Zapadnom Balkanu“, čiji cilj je jačanje kadrovskih kapaciteta regulatornih tijela za nove obaveze koje nosi proces povezivanja tržišta.

Aktivnosti Agencije u toku 2020. godine vezane za *Regulativu EU broj 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije* (u daljem tekstu: REMIT) odnosile su se na međunarodne aktivnosti u okviru radne grupe Energetske zajednice. Suština ove regulative je uspostavljanje efikasnog sistema nadzora veleprodajnog tržišta električne energije i prirodnog gasa. Realizovane aktivnosti u okviru međunarodne radne grupe odnosile su se na uspostavljanje procedura za međuinstitucionalnu i regionalnu saradnju u sprovođenju nadzora nad veleprodajnim tržištima zemalja članica Energetske zajednice.

U toku 2020. godine data je saglasnost na izmjene i dopune *Harmonizovanih pravila za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta*, čiji je donosilac Kancelarija za koordinisane aukcije u Jugoistočnoj Evropi (SEE CAO). Takođe su odobrena i *Pravila za godišnje i mjesečne aukcije za raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici regulacionih oblasti EMS AD Beograd i CGES*.

Pored aktivnosti u pogledu unapređenja pravnog okvira za funkcionisanje tržišta, vršeno je i:

- praćenje funkcionisanja podmorske interkonekcije između Italije i Crne Gore, kao i efekata koji su tokom 2020. godine ostvareni u pogledu tranzita električne energije i prihoda koje CGES ostvaruje po osnovu alokacije kapaciteta na ovoj interkonekciji;
- praćenje uticaja pandemije COVID-19 na poslovanje najznačajnijih energetskih subjekata u elektroenergetskom sektoru Crne Gore.

Agencija je u izvještajnom periodu nastavila da vrši nadzor nad CGES o ispunjenosti uslova koji se odnose na izdati sertifikat koji je CGES dodijeljen kao operatoru prenosnog sistema električne energije. Naime, *Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa propisano je da prekogranični prenos električne energije može da obavlja jedino operator prenosnog sistema električne energije koji je sertifikovan, dok su bliži uslovi i postupak izdavanja sertifikata utvrđeni istim zakonom*. Kako je CGES u skladu sa *Odlukom Agencije broj 18/99-22 od 24. april 2018. godine*, sa prethodno datim misljenjem Sekretarijata Energetska zajednice, izdati sertifikat to je Agencija bila u obavezi da vrši kontrolu ovog energetskog subjekta po pitanju eventualnih promjena podataka koji su bili odlučujući za izdavanje sertifikata.

Za ukazati je da je *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici* dodatno osnažena nezavisnost operatora prenosnog sistema električne energije definisanjem da organ državne uprave nadležan za poslove finansija, koji inače predlaže neposredno i samostalno predlaže članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema, ne smije predlagati članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom. Takođe je definisano da se organ državne uprave nadležan za poslove finansija izuzima prilikom glasanja kada Vlada donosi odluku o imenovanju organa upravljanja energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom.

U skladu sa zakonskom obavezom, CGES je informisao Agenciju da je u toku 2020. godine došlo do promjene članova Odbora, da je postupak u svemu realizovan u skladu sa Zakonom, te da nije bilo izmjena koje su od značaja za ispunjenost uslova za izdavanje sertifikata.

i. Snabdijevanje na tržištu električne energije

Nadležnosti Agencije vezane za djelatnost snabdijevanja električnom energijom obuhvataju izdavanje licenci za obavljanje ove energetske djelatnosti, praćenje stepena otvaranja tržišta i vršenje kontrole primjene ograničenja rasta cijene za domaćinstva i male kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva, koje primjenjuje snabdjevač koji je imao status javnog snabdjevača do stupanja na snagu *Zakona o energetici* iz 2016. godine.

U 2020. godini je šest subjekata imalo licencu za snabdijevanje električnom energijom koju izdaje Agencija, i to: EPCG AD Nikšić, DOO Montenegro Bonus Cetinje, DOO Energia Gas and Power Podgorica, DOO Uniprom Nikšić, DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica i Twinfin Tesla DOO Podgorica.

Krajnji kupci su i u 2020. godini snabdijevani od strane EPCG AD Nikšić. Snabdjevač je formirao cijene poštujući ograničenja propisana *Zakonom*, kao i odluke Agencije donijete krajem 2019. godine - *Odluka o produženju ograničenja povećanja cijena električne energije za domaćinstva i male kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstava za period 2020-2022. godina*, broj 19/4270-3 od 02.12.2019. godine i *Odluka o imenovanju referentne energetske berze*, broj 19/4524-2 od 02.12.2019. godine, kojom je imenovana energetska berza u Budimpešti - Hungarian Derivative Energy Exchange (HUDEX).

3.2.2. Regulisane komunalne djelatnosti

3.2.2.1. Izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti

Agencija je u toku 2019. godine izdala jednu licencu za upravljanje komunalnim otpadnim vodama (DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica) i u toku 2020. godine je nastavila da izdaje licence za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanje komunalnim otpadnim vodama u skladu sa *Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti*.

Agencija je u toku 2020. godine izdala ukupno 24 licence, dok su dva zahtjeva, i to od DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav i DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica, odbijena kao nepotpuna, u skladu sa članom 60 *Zakona o upravnom postupku*, iz razloga što nijesu otklonjeni nedostaci u zahtjevu.

Pregled izdatih licenci dat je u tabeli u nastavku.

Tabela 3.2.7 Pregled izdatih licenci

Imalac licence	Broj izdatih licenci	Vrsta licence	Datum izdavanja licence
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	20.03.2020.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno	20.03.2020.

		<p>predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent,</p> <p>b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, i</p> <p>c) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	20.03.2020.
		<p>Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za:</p> <p>a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, i</p> <p>b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	20.03.2020.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	9.04.2020.
		<p>Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za:</p> <p>a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, i</p> <p>b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	9.04.2020.
DOO „S&E Tehnica“ Bar	1	Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama	24.04.2020.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	28.04.2020.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	28.04.2020.
DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	19.05.2020.
		<p>Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za:</p> <p>a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno</p>	19.05.2020.

		<p>predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, i</p> <p>b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	9.07.2020.
		<p>Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za:</p> <p>a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent,</p> <p>b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, i</p> <p>c) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	9.07.2020.
DOO „PPOV Kotor-Tivat“ Tivat	1	Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.	9.07.2020.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	9.07.2020.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	9.07.2020.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	9.07.2020.
		<p>Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za:</p> <p>a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent,</p> <p>b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, i</p> <p>c) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.</p>	9.07.2020.
DOO „Vodovod	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	17.09.2020

i kanalizacija“ Berane		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.	17.09.2020
DOO „Komunalno“ Plužine	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	29.09.2020.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	
DOO „Vodovod“ Pljevlja	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	15.10.2020.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.	
Vrsta licence			Broj izdatih licenci
Licenca za javno vodosnabdijevanje			11
Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama			13
UKUPNO			24

Agencija je do sastavljanja ovog izvještaja izdala licencu za javno vodosnabdijevanje i licencu za upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva i licencu za upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Otpadne vode“ Budva. S druge strane, Agencija je odbila izdavanje licence po zahtjevu DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik i DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje.

Agencija je nastavila da kontinuirano dostavlja Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma rješenja o izdatim licencama za potrebe registra vršilaca komunalnih djelatnosti, koji ovo ministarstvo vodi u skladu sa *Zakonom o komunalnim djelatnostima*.

3.2.2.2. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking)

Agencija je u 2020. godini nastavila da prikuplja podatke o poslovanju vršilaca za 2019. i 2020. godinu u skladu sa *Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti*. U skladu sa navedenim pravilima obaveza vršilaca je da podatke o poslovanju dostavlja Agenciji kvartalno. Dostavljeni podaci se analiziraju, provjerava se njihova pouzdanost i ukoliko podaci nijesu zadovoljavajućeg kvaliteta, vršiocima se dostavljaju komentari i uputstva za ažuriranje istih.

Nakon provjere podataka za 2019. godinu, Agencija je sačinila *Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca*, koji je usvojen na sjednici Odbora Agencije 30. oktobra 2020. godine. Izvještaj je objavljen na internet stranici Agencije i dostavljen svim vršiocima, jedinicama lokalne samouprave, organima državne uprave nadležnim za komunalne djelatnosti i upravljanje vodama, kao i drugim subjektima koji su povezani sa regulisanim komunalnim djelatnostima. U izvještaju su prikazani ključni indikatori poslovanja vršilaca za period od četiri godine i vršiocima je omogućeno poređenje sa drugim vršiocima koji obavljaju regulisane komunalne djelatnosti u Crnoj Gori. Takođe, u izvještaju je dat pregled indeksa svakog vršioca, lokalni i nacionalni indeks.

Pored sačinjavanja *Godišnjeg izvještaja o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2019. godinu*, Agencija je u toku izvještajnog perioda nastavila i aktivnosti na prikupljanju i obradi podataka o poslovanju vršilaca za 2020. godinu.

3.2.2.3. Davanje saglasnosti Agencije na predlog cijena vršilaca

Metodologija za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti stupila je na snagu 23. juna 2020. godine. U skladu sa istom, vršioci su bili u obavezi da u roku od dva mjeseca od stupanja na snagu Metodologije podnesu Agenciji zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga, odnosno do 24. avgusta 2020. godine.

U periodu od 24. avgusta do kraja 2020. godine, Agencija je obradila 29 zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti i to 20 zahtjeva koji se odnose na predlog cijena za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, osam zahtjeva koji se odnose na predlog cijena za obavljanje djelatnosti crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septičkih jama i jedan zahtjev koji se odnosi na predlog cijena za obavljanje djelatnosti prečišćavanja komunalnih otpadnih voda. Agencija je donijela odluke o davanju saglasnosti na predlog cijena usluga za 2021. godinu za fizička i pravna lica za:

- javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane, DOO „Vodovod i kanalizacija“

Danilovgrad, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kotor, DOO „Komunalne usluge Gradac“ Mojkovac, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić, DOO „Vodovod“ Pljevlja, DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav, DOO „Komunalno“ Plužine, DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj, DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje i DOO „Komunalno i vodovod“;

- prečišćavanje komunalnih otpadnih voda za DOO „PPOV Kotor-Tivat“ Tivat;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septičkih jama za DOO „S&E Tehnica“ Bar, DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić, DOO „Vodovod“ Pljevlja i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica.

Agencija je odbila davanje saglasnosti za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje.

Agencija je do sastavljanja ovog izvještaja dala saglasnost na predlog cijena za javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kolašin i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva je u martu 2021. godine dostavilo Agenciji novi zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama. Agencija je do sastavljanja ovog izvještaja dala saglasnost na novi predlog cijena DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva za 2021. godinu.

DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje i DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica do danas nijesu podnijeli zahtjeve Agenciji. *Zakonom* je definisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, koje su 10% niže od visine cijene po jedinici mjere iskazane na računu u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi zahtjev (jul 2020. godine). S tim u vezi, navedeni vršioci su ušli u rizik primjene privremenih cijena za dio 2021. godine, što ima za posljedicu finansiranje pokrivanja troškova, u dijelu koji nije pokriven privremenom cijenom, iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

3.2.3. Izrada godišnjih izvještaja i planova

Postupajući u skladu sa *Zakonom*, Agencija je utvrdila i dostavila, u propisanom roku, Skupštini Crne Gore, radi usvajanja:

- *Predlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2019. godinu,*
- *Izvještaj o stanju energetskeg sektora Crne Gore za 2019. godinu i*
- *Predlog Finansijskog plana sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu.*

Verzija *Izveštaja o stanju energetskog sektora Crne Gore za 2019. godine* na engleskom jeziku je, u skladu sa *Zakonom*, dostavljena Sekretarijatu Energetske zajednice.

U skladu sa *Zakonom o komunalnim djelatnostima* Agencija je u 2020. godini Skupštini Crne Gore dostavila na razmatranje i *Izveštaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2019. godini*. Dodatno, Agencija je sačinila *Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2019. godinu* i isti objavila na svojoj internet stranici.

U pogledu obaveza koje proizilaze iz *Zakona o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17) i *Zakona o javnim nabavkama* ("Službeni list CG", broj 74/19), Agencija je u propisanim rokovima dostavila nadležnom organu državne uprave sljedeća dokumenta:

- *Izveštaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za period od 01.01. do 31.12.2019. godine (do 28.02.2020. godine),*
- *Izveštaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o nabavkama male vrijednosti i hitnim nabavkama za period od 01.01. do 31.12.2019. godine (do 28.02.2020. godine),*
- *Plan javnih nabavki za 2020. godinu (do 31.01.2020. godine), i*
- *Izveštaj o kršenju antikorupcijskih pravila za 2020. godinu (do 31.12.2020. godine).*

Takođe, u skladu sa *Zakonom o sprječavanju korupcije* ("Službeni list CG", br. 53/14 i 42/17) izrađeni su i u roku dostavljeni Agenciji za sprječavanje korupcije:

- *Izveštaj o sprovođenju Plana integriteta za period januar-decembar 2019. godine i*
- *Plan integriteta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.*

3.2.4. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama

Agencija je obveznik primjene *Zakona o slobodnom pristupu informacijama* („Službeni list CG”, br. 44/12 i 30/17). Stoga je u 2020. godini postupala po zahtjevima za slobodan pristup informacijama. Ukupan broj zahtjeva dostavljenih Agenciji u 2020. godini je 30. Jedan zahtjev je riješen na način što je podnosilac zahtjeva obaviješten da mu je pristup traženoj informaciji bio omogućen u prethodnom periodu u skladu sa zakonom. U toku 2020. godine riješeno je 27 predmeta, od kojih je 18 riješeno na način da je podnosiocima zahjeva odobren pristup traženim informacijama. U tri slučaja donijeto je rješenje kojim se djelimično usvaja zahtjev za pristup informacijama, dok je u šest slučajeva donijeto rješenje kojim je zahtjev odbijen. Dva zahjeva dostavljena u 2020. godini su riješena u 2021. godini.

3.3. ORGANIZACIONO, KADROVSKO I INSTITUCIONALNO JAČANJE AGENCIJE

Unutrašnja organizacija i sistematizacija Agencije je uređena internim opštim aktom – Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. U toku 2020. godine je zadržan broj službi, što je prethodno opisano u uvodnom dijelu.

Radi obavljanja poslova koji su joj stavljeni u nadležnost, Agencija sprovodi kontinuirano jačanje kadrovskih kapaciteta. Agencija je u toku 2020. godine obučavala nove mlade kadrove. Naime, ukupno četiri svršenih visokoškolaca se u toku 2020. godine stručno osposobljavalo za obavljanje poslova u oblasti regulacije. Pored toga, u skladu sa *Zakonom o radu* angažovano je i jedno lice radi obavljanja pripravnčkog staža. Uprkos otežavajućim okolnostim u uslovima pandemije COVID-19, obezbjeđeno je intenzivno mentorstvo koje je podrazumijevalo neposredno uključivanje u radne procese. Nakon sprovedene obuke, jedno lice, sa izuzetnim rezultatima postignutim u toku školovanja, koje je pokazalo zavidne rezultate tokom stručnog osposobljavanja je zasnovalo radni odnos u Agenciji. Istom licu je, u saradnji sa Sekretarijatom energetske zajednice, omogućeno dalje usavršavanje u oblasti regulacije energetskog sektora u prestižnoj Firentinskoj školi regulacije. Inače, usavršavanje kroz program ove škole je u prethodnom periodu omogućen gotovo svim licima koja su uključena u regulaciju energetskog sektora, nakon čega su ista stekla sertifikate.

Što se tiče obuke postojećeg kadra Agencije, ista se u 2020. godini odvijala učesćem zaposlenih u radnim grupama, i pohađanjem seminara i radionica, koji su se dominantno odvijali upotrebom aplikacija za daljinsku komunikaciju uživo. Predmet obuke kadra je prilagođen prirodi i opisu njihovih referata.

Konkretan rezultat prenošenja znanja i vještina unutar same institucije je rad na obradi zahjetjeva za davanje saglasnosti na cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti u koji proces su aktivno bili uključeni i zaposleni u službama za regulaciju energetskih djelatnosti.

Broj zaposlenih angažovanih u oblasti energetike se mijenjao u toku posmatrane godine. Na kraju 2020. godine, pored prethodno pomenutog lica koje je bilo na pripravnčkoj obuci u Agenciji, lica angažovanog na određeno zbog zamjene privremeno odsutnog zaposlenog i lice koje je na osnovu presude Višeg suda u Podgorici, Gž.br. 4850/19-16 vraćeno na rad, ukupan broj zaposlenih finansiranih po osnovu Finansijskog plana za 2020. godinu je bio 34 (uključujući i 5 mandatnih pozicija).

Polazeći od trajanja mandata jednog člana Odbora, Agencija je u skladu sa *Zakonom* blagovremeno raspisala javni konkurs za izbor člana Odbora Agencije u trajanju od 30 dana i isti objavila 01.10.2020. godine u štampanom mediju, s obzirom da je članu Odbora petogodišnji mandat isticao 31.12.2020. godine. Kako postupak izbora novog člana Odbora Agencije nije okončan, postojeći član Odbora Agencije je, u skladu sa odredbom *Zakona*, kojom je propisano da član Odbora Agencije po isteku mandata nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana Odbora Agencije, ako nije izabran novi član, nastavio sa obavljanjem funkcije.

3.4. SARADNJA AGENCIJE SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI

3.4.1. Saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori

U posmatranom periodu nastavljena je saradnja sa resornim ministarstvom za energetiku u dijelu ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz Trećeg enegetskog paketa, a koje se odnose na pripremu nacrtu akta kojim će se transponovati *Uredba (EU) broj 1227/2011 Evropskog Parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije*, transponovanja *Uredbe Evropske komisije broj 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima*, kao i u pripremi izmjena i dopuna *Zakona o energetici* koji je i usvojen u avgustu 2020. godine.

Osim navednog, predstavnici Agencije su na poziv resornog ministarstva uzeli učešće u nastavku razmatranja predloga izmjena i dopuna *Sporazuma o osnivanju Energetske zajednice*, izradi nacrtu nacionalnog energetskog i klimatskog plana, u prikupljanju podataka za izradu publikacije "Konkurentnost Jugoistočne Evrope 2021" za potrebe OECD, kao i dostavljanju podataka za potrebe izrade *Izveštaja o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja energetike do 2030. godine, za 2019. godinu*.

Agencija je, okviru nadležnosti koje proizilaze iz regulacije komunalnih djelatnosti, nastavila intenzivnu saradnju sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma tokom 2020. godine i kroz učešće u radnoj grupi bila uključena u pripremi nacrtu *Zakona o vodnim uslugama*.

➤ Učešće Agencije u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

Agencija učestvuje u radu radnih grupa za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravnih tekovina koje se odnose na pregovaračka poglavlja: Poglavlje 8 – Konkurencija, Poglavlje 15 – Energetika i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja i pratila aktivnosti iz ove sfere angažovanja Crne Gore.

U izvještajnom periodu Agencija je dala doprinos u radu grupe zadužene za poglavlje 15 i imala zadatak da učestvuje u pripremi *Priloga izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2020. godinu*.

3.4.2. Međunarodna saradnja

➤ Oblast energetike

Agencija je članica Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (Association of the Mediterranean Energy Regulators – MEDREG) i Balkanskog savjetodavnog foruma (Balkan Advisory Forum - BAF), a posmatrač je u Savjetu Evropskih energetskih regulatora (Council of European Energy Regulators - CEER) i Agenciji za saradnju energetskih regulatora (Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER). Po osnovu članstva Crne Gore u Energetskoj zajednici (Energy Community - EC), Agencija aktivno učestvuje u radu tijela EC.

U dijelu saradnje Agencije sa navedenim međunarodnim organizacijama, aktivnosti su se zbog pandemije odvijale putem online platformi, u kontinuitetu.

Primarni fokus svih institucija međunarodnog karaktera u izvještajnom periodu bio je posvećen uticaju pandemije na funkcionisanje cjelokupnog energetskog sistema s naročitom pažnjom na obezbjeđivanje kontinuiranog snabdijevanja električnom energijom potrošača. Od značaja je bilo razmijeniti iskustva u načinu funkcionisanja svih učesnika na tržištu, kao i ulozi regulatora u ovako neočekivanim okolnostima.

I pored fokusa koji je bio stavljen na održavanje funkcionalnosti sistema usljed pandemije, nastojalo se da se rad u svim međunarodnim institucijama odvija po unaprijed utvrđenim godišnjim planovima što je omogućeno putem online sastanaka.

Prioritet Agencije je bio praćenje rada Energetske zajednice, koji je obavezan i proizilazi iz *Zakona o ratifikaciji sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice* ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 066/06 od 03.11.2006). Agencija je uključena u rad Energetske zajednice kroz učešće u radu Regulatornog odbora i radnih grupa. Regulatorni odbor sastavljen je od predstavnika najviših organa regulatora članica Energetske zajednice i, kroz materijal koji su pripremile radne grupe, analizirao je pravni okvir za učesnike tržišta električne energije i gasa cijelog regiona, sa ciljem uspostavljanja konkurentnog tržišta, zaštite potrošača i privlačenja investiranja.

U izvještajnom periodu nastavljeno je i sa online održavanjem radionica internacionalnog KEP projekta (Know-How Exchange Program – central European Initiative Support for Strengthening Energy Regulatory Authorities in the Western Balkans) za čiju realizaciju je nadležna italijanska Regulatorna agencija za energiju, mreže i životnu sredinu (ARERA). Na pomenutim radionicama je podijeljeno iskustvo ključnih učesnika u procesu povezivanja tržišta a to su operatori prenosnih sistema, berze električne energije i regulatorna tijela u već realizovanim projektima povezivanja tržišta, a predočene su i obaveze koje predstoje nakon povezivanja tržišta.

➤ **Oblast regulisanih komunalnih djelatnosti**

Što se tiče međunarodnih aktivnosti koje se odnose na regulisane komunalne djelatnosti, Agencija je online učestvovala na sastancima Generalne skupštine Mreže evropskih regulatora vode (*European Water Regulators – WAREG*) u junu, novembru i decembru 2020. godine.

Dodatno, predstavnici Agencije su učestvovali kao panelisti na Dunavskom forumu, koji je od strane Dunavskog programa za vode (DWP) organizovan online, u oktobru 2020. godine. Tema konferencije foruma bila je „Važnost podataka u sektoru voda u vremenu digitalizacije“.

Takođe, predstavnici Agencije su aktivno učestvovali u projektu „Akcija za povećanje energetske i vodne efikasnosti usluga vodosnabdijevanja“ koji je finansirala Evropska unija u okviru programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora. U oktobru 2020. godine organizovana je online konferencija gdje su predstavnici Agencije predstavili dosadašnje aktivnosti na regulaciji sektora voda u Crnoj Gori.

Od posebnog značaja je što je Agencija i u 2020. godini dobila tehničku pomoć za izradu *Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti* od strane njemačke razvojne banke – KfW.

Broj: 21/1665-2

U Podgorici, 28. april 2021. godine

Predsjednik Odbora,

Branislav Prelević

[Handwritten signature in blue ink]

Broj: 21/1665-3

Podgorica, 26.04.2021. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), i člana 12 stav 1 tačka 16 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2021. godine, donio je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PREDLOGA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SA IZVJEŠTAJEM O RADU REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI ZA 2020. GODINU

1. Utvrđuje se Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu.
2. Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu i Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, dostaviti Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. aprila 2021. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Prisjeda
Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70, 510-4171-40, 520-34498-80

Broj: 21/1665-4

Podgorica, 26.04.2021. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), i člana 12 stav 1 tačka 16 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2021. godine, donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu, određuju se predsjednik Odbora Agencije, Branislav Prelević i izvršna direktorica, Milica Knežević.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

